

RIVIERENHUIS

ruim zestig jaar jong

SPECIALE UITGAVE VAN EIGEN HAARD

GISTEREN. VANDAAG.
MORGEN.

aap, noot, mies
ik zag twee beren
juf is lief

EEN GEBOUW
VOL MET
VERHALEN.

**SAMEN THUIS
IN HET
RIVIERENHUIS**

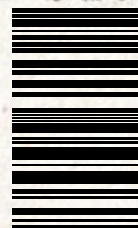
Nieuw woongebouw
voor werkende meisjes

Aan de President Kennedylaan
te Amsterdam is het nieuwe
woongebouw „Rivierenhuis”
officieel geopend.

AMSTERDAM-ZUID

PRES. KENNEDYLAAN

1965

2026

RIVIERENHUIS

ruim zestig jaar jong

EEN HUIS.
EEN THUIS.
VOOR VELEN.
DOOR DE TIJD.

SPECIALE UITGAVE VAN EIGEN HAARD

MOOI
OF LELIJK?

INHOUD

Rivierenhuis
zestig jaar jong

1	DROMEN VAN EEN FLATJE	4
	Supermarkt of avondwinkel? Een kapper!	14
	<i>'Toen ik hier kwam wonen, was het net zo'n herrie als nu'</i>	
	Amy Tjon-Appian - bewoner 1965-2024	16
2	VERGADEREN IN DE BOUWKEET	18
	Tweeling krijgt een eigen woning. Naast elkaar!	23
	<i>'Het was echt riant, met alles voor jezelf'</i>	
	Ellen Runge - bewoner 1987-1992	24
3	WONEN IN EEN ENORME LUXE	26
	Wietplantjes in de vensterbank	33
	<i>'Je moest het maar treffen met je burens'</i>	
	Paul Speekenbrink - bewoner vanaf 1996	34
4	KLAGEN OVER OVERLAST	36
	Mooi of lelijk?	39
	<i>'Het was net of de hond van de buurman in mijn kamer zat'</i>	
	Suze Meijer-Crost - bewoner 2006-2022	40
5	GROOTSTE PROJECT OOI	42
	<i>'In de wisselwoning hoorde ik de politiesirenes loeien'</i>	
	Pascal Verbeek - bewoner vanaf 1996	48
6	THUIS IN HET RIVIERENHUIS	50
	<i>'Het lijkt wel alsof ik een nieuwbouwwoning heb'</i>	
	Annemarie Spaans - bewoner vanaf 2025	56

DROMEN

van een flatje

Op 19 april 1961 gaat de eerste paal van het Rivierenhuis de grond in. Eindelijk! De eer is aan 'meuffrouw N... N...'. Een anonieme vrouw die symbool staat voor de grote groep alleenstaanden die al jaren wacht op dit flatgebouw met 320 woningen. Aan deze mijlpaal gaat al ruim zes jaar vergaderen, lobbyen, rekenen en tekenen vooraf.

Vijf vrouwen nemen in 1955 het initiatief voor de oprichting van stichting De Schans. Zij willen in Amsterdam een gebouw met woningen voor alleenstaande vrouwen. Net zoals eerder in Hilversum en in Bussum is gelukt. Ongetrouwde vrouwen blijven vaak bij hun ouders wonen of huren een kamer bij een hospita. Van privacy en een onafhankelijk bestaan is dan geen sprake. Dat blijkt uit het onderzoek 'Woontoestand en woonwensen van 3009 alleenstaande vrouwen in Amsterdam' dat in datzelfde jaar is gehouden. Als de alleenstaande vrouwen al zelfstandig wonen, zijn de kamers vaak klein en de huur relatief hoog. Zij dromen van een flatje met een woonkamer, slaapkamer en een keuken.

DE INITIATIEFNEEMSTERS VAN STICHTING DE SCHANS

- **Johanna Willet-Roosenburg (1896-1972)**. Voorzitter. Zij is juriste en wordt in de notulen steeds Mr. Willet genoemd, hoewel zij al sinds 1933 gescheiden is. Ze blijft voorzitter van het bestuur totdat de bouw begint. Dan wordt ze opgevolgd door Annie d'Ailley, de voormalige echtgenote van burgemeester d'Ailley.
- **Geertje van Hoorn Alkema-Lusink (1903-1983)**. Penningmeester. Sinds 1940 is zij weduwe en werkzaam als assuradeur (verzekeringsdeskundige).
- **Josephine Rose (1894-1971)**. Bestuurslid. Zij is werkzaam als procuratiehouder. Ze wordt steevast meuffrouw genoemd. Dit betekent niet dat ze jong is. Bij de oprichting van de stichting is ze al 61. Ze blijft bestuurslid tot eind 1966.
- **Lijsbeth van Wessem (1894-1967)**. Secretaris. Na haar scheiding in 1931 gebruikt zij weer haar eigen achternaam. Wel wordt zij mevrouw van Wessem genoemd en niet meuffrouw.
- **Dina Henriette Barmé-Hanf (1904-2000)**. Bestuurslid. Joods-Duitse vluchteling kwam in 1938 naar Nederland. Overlevende van Theresienstadt. Vertrekt in 1960 na het overlijden van haar man naar Zwitserland.

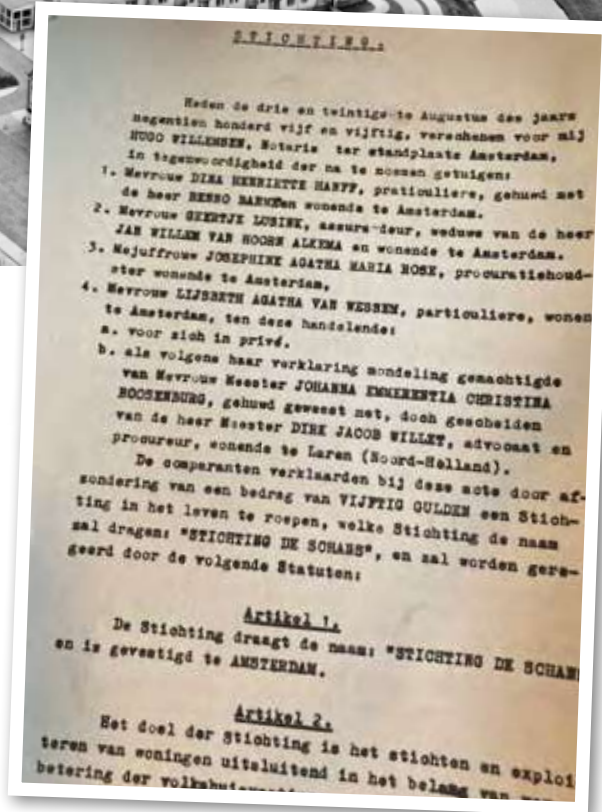
SAMENWERKING

De initiatiefneemsters zijn hoogopgeleid en de meeste zijn alleenstaand: nooit getrouwd, gescheiden of weduwe. Ze zijn allemaal boven de vijftig en hebben een uitgebreid netwerk dat nog goed van pas zal komen. Als eerste actie zoeken ze contact met mevrouw van Lier, die bij de afdeling Volkshuisvesting van de gemeente werkt. Zij koppelt De Schans aan de Amsterdamse Coöperatieve Onderwijs Bouwvereniging (ACOB), die is opgericht voor en door leraren en leraressen. De gemeente wil namelijk voor nieuwbouwprojecten alleen samenwerken met een officiële woningcorporatie.

De ACOB wil graag samenwerken want onder hun leden zijn veel ongehuwde leerkrachten. Een van hen schrijft in een brief:

'Het is volgens mij een schrijnend onrecht, dat de alleenstaanden, als onderhuurder of -huurster voor een behoorlijke woonruimte, zo zij die al krijgen kunnen, onwaarschijnlijk hoge huren moeten betalen, terwijl hun gehuwde leeftijdgenoten al lang voor een woning in aanmerking kwamen. Vele alleenstaanden leven dan ook onder zeer primitieve omstandigheden, terwijl zij bovendien nooit van bemoeiingen ener hospita verschoond blijven, die hen op volwassen leeftijd als een onmondig kind blijft beschouwen en bespieden.'

(Brief aan bestuur ACOB, gepubliceerd in Mededelingenblad ACOB januari 1960)

PLANNEN SCHETSEN

De eerste uitwerking van de plannen gaat in sneltreinvaart. In 1956 geeft de gemeente akkoord om een schetsplan te maken voor een woongebouw op een braakliggend terrein aan de Rivierenlaan. Dit is in die tijd de grens van de stad. Aan de overkant ligt de Rivierenbuurt. Deze wijk uit de jaren dertig is onderdeel van het Plan Zuid van Berlage.

Naast het braakliggende terrein zijn in de jaren vijftig portiekwoningen gebouwd. Om de hoek kun je sinds 1932 zwemmen in het De Mirandabad.

Verder richting het zuiden ligt een grote zandvlakte: het landje, waar kinderen graag spelen. Pas veel later komen ook hier woningen en in de verte de hoogbouw van de Zuidas.

320 woningen

In totaal komen er 320 woningen:
vooral tweekamerwoningen, maar
ook een paar driekamerwoningen
en studentenkamers.

De ACOB wordt 'bouwheer' en eigenaar van alle woningen. De Schans mag er na oplevering honderd aan de eigen achterban verhuren: leden van vier verenigingen voor werkende vrouwen, de Nederlandse Bond voor Vrouwen werkzaam in Bedrijf en Beroep (B&B), Nederlandse Unie van Vrouwelijke Bedrijfshoofden (NUVB), Vereniging van Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap en Vereniging van Vrouwen met een Academische Opleiding (VVAO).

WATER BIJ DE WIJN

Deze constructie betekent dat de initiatiefneemsters van De Schans wat water bij de wijn moeten doen. Zelf hebben ze de voorkeur voor architect Jan Dullaart. Voorzitter Johanna Willet heeft al eerder met hem samengewerkt bij een woongebouw voor ongehuwde werkende vrouwen in Hilversum. Maar de ACOB kiest architect Jaap Schipper, die al eerder woningen voor ze heeft ontworpen.

Eerst denken ze aan woonblokken van vier verdiepingen. Maar Jakoba Mulder, hoofd van de gemeentelijke dienst Stadsontwikkeling, adviseert hoogbouw met meer woningen. Binnen een jaar heeft Schipper zijn schetsplan klaar. Het wordt een L-vormig flatgebouw, met een A-vleugel met acht verdiepingen en een B-vleugel met negen verdiepingen. In totaal komen er 320 woningen: vooral tweekamerwoningen, maar ook een paar driekamerwoningen en studentenkamers.

OP ZOEK NAAR GELD

Het is nog een hele zoektocht naar geld voor het gedroomde project. De minister van Volkshuisvesting belooft een premie als de initiatiefnemers zelf ook een groot deel van het geld bijeen kunnen brengen. De gemeente Amsterdam staat garant voor de benodigde lening (in totaal ongeveer 5 miljoen gulden) en geeft een bouwkrediet om de eerste kosten te dekken. Dankzij de connecties van De Schans lukt het om een lening te sluiten. Bij wie? Dat wordt zorgvuldig geheimgehouden in de notulen.

RUZIE EN DIPLOMATIE

In 1957 lijkt alles geregeld. Maar dan komt het kabinet met een bestedingsbeperking: een flinke bezuiniging op de uitgaven van de overheid. De bijdrage vanuit het Rijk gaat in de ijskast. Als twee jaar later in Amsterdam een nieuwe wethouder aantreedt, gaat het helemaal mis. Hij vindt een flatgebouw voor alleenstaanden niet zo belangrijk en trapt op de rem. De besturen van De Schans en de ACOB worden hierdoor compleet overvallen.

ACOB-voorzitter P. Veldstra gaat er met gestrekt been in. En dat pakt verkeert uit. De wethouder weigert verder overleg. Johanna Willet, voorzitter van De Schans, pakt het diplomatieker aan. Ze wacht even af om, zoals in een geheim bestuursverslag staat, 'de scherpe kanten van de breuk wat af te laten slijpen'. Dan schakelt ze allerlei connecties in. Ze drinkt kopjes koffie, doet 'telefonades' en laat mooie afbeeldingen maken van het gebouw. Het werkt: in januari 1960 zitten ze eindelijk met de wethouder aan tafel. Die zomer komt er groen licht. Dat de ACOB met de eer gaat pronken, neemt het bestuur van De Schans voor lief. Het eindresultaat vinden ze veel belangrijker.

DE AANBESTEDING

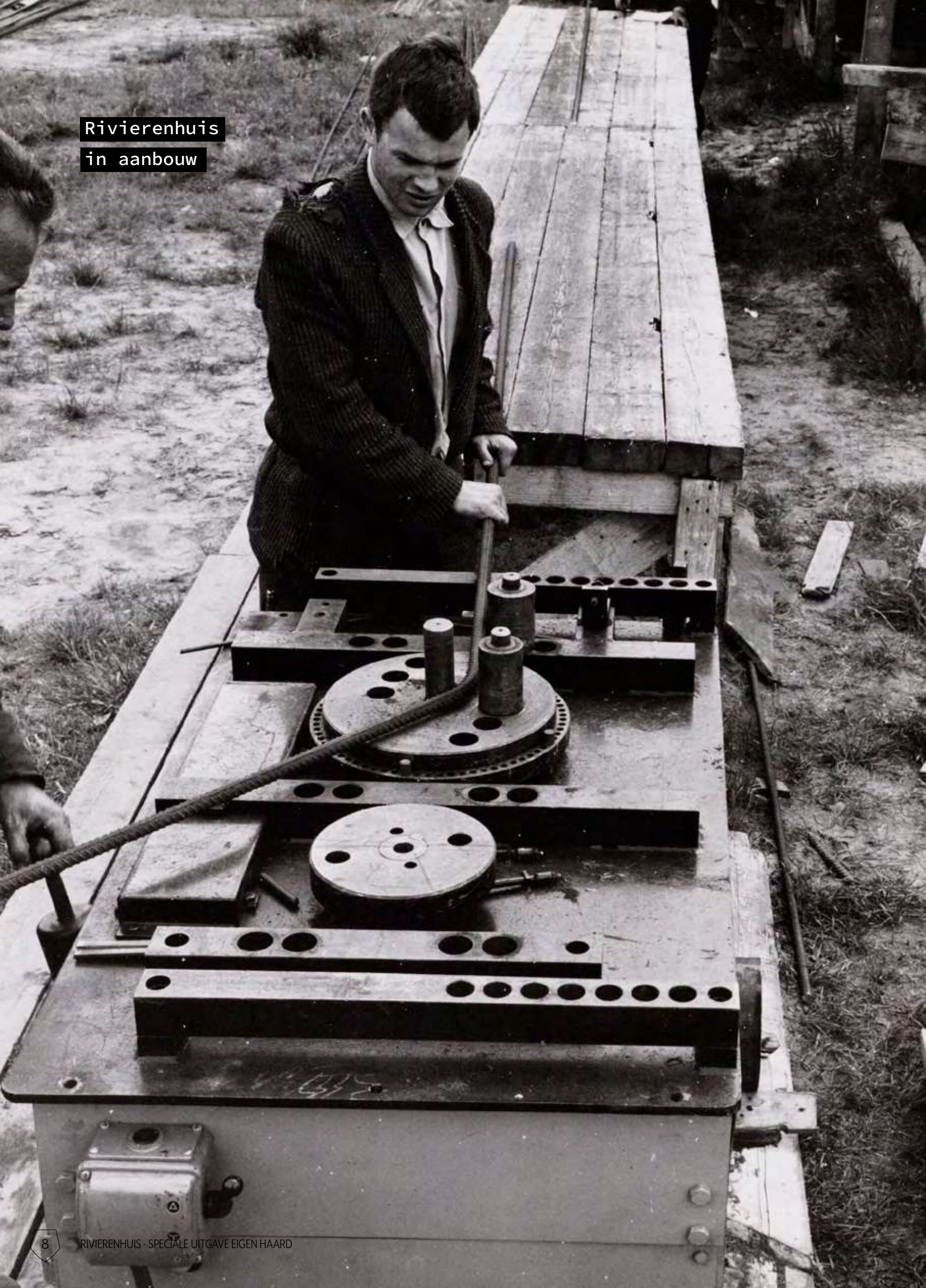
De aanbesteding kan beginnen en de firma Bakker uit Zaandam wint. Die gaat meteen aan de slag met de voorbereidingen en na een paar maanden kan eindelijk de eerste paal worden geslagen. Het is prachtig weer op 19 april 1961. De Schans en de ACOB hopen dat dit een goed teken is voor het vervolg.

*Het is prachtig weer
op 19 april 1961.
De Schans en de ACOB
hopen dat dit een goed
teken is voor het vervolg.*

Beeld van president Kennedy
aan de laan die naar hem is
genoemd met het Rivierenhuis
op de achtergrond (1969)

Rivierenhuis
in aanbouw

VAN ACOB TOT

EIGEN HAARD

Woningbouwvereniging ACOB is in 1905 opgericht door Amsterdamse onderwijzers. In 1910 zijn de eerste woningen klaar in de Helmersbuurt in Amsterdam-West. Het bestuur van de ACOB bestaat tot ver in de jaren zestig uit vrijwilligers. Als in 1955 de plannen voor het Rivierenhuis ontstaan, heeft de ACOB nog maar 804 woningen. De 320 woningen in het Rivierenhuis zijn dus een enorme uitbreiding. In 2000 fuseert de ACOB met woningbouwvereniging Ons Belang. Deze gaat in 2002 op in Eigen Haard.

De Schans

Stichting De Schans is in 1955 opgericht met als doel huisvesting te realiseren voor werkende ongehuwde vrouwen. Het Rivierenhuis is het enige project dat zij hebben gerealiseerd. Na de oplevering blijft De Schans nog een tijd actief als bemiddelaar bij de woningtoewijzing. Omdat het lastig is om bestuursleden te vinden, zitten er vanaf 1980 ook medewerkers van de ACOB in het bestuur. De oorspronkelijke achterban van De Schans valt bijna nooit meer binnen de toewijzingsregels voor sociale huurwoningen. In 1992 beslist het laatste bestuur van De Schans dat verhuren en beheren van sociale huurwoningen een vak apart is. Ze heffen de stichting op en schenken de laatste bedragen op de rekening aan een goed doel. Vanaf dat moment worden de Schans-woningen rechtstreeks via de ACOB verhuurd.

$$\frac{x^3 - x - 2}{x(x^2 - 1)}$$

$$x(x^2 - 1)$$

$$x(x - 1)$$

$$(x - 1)(x + 1)$$

$$x - 1 = 0$$

$$x = 1$$

DE SCHANS -
INITIATIEFNEMER VOOR
HET RIVIERENHUIS -
IS OPGERICHT IN 1955
VOOR ALLEENSTAANDE
WERKENDE VROUWEN.

$$1. 3^{-x} = \frac{1}{243} (3); \sqrt{a}$$

$$2. 2^x = 128 (2); 3^{x+1}$$

$$3. 3^x - 2 \cdot 3^{x-2} = 7 (1); \left(\frac{1}{2}\right)^x$$

$$4. 5^x = 125 (2); \sqrt{a^{x+4}}$$

$$5. \sqrt{a^{2x+2}} = \sqrt{a^{x-3}} (4); \left(\frac{3}{7}\right)^x \cdot \left(\frac{7}{3}\right)^5$$

$$6. 3^x = 243 (4); \sqrt[3]{a^{x-2}} = \sqrt[3]{a^{x+3}} (5)$$

$$7. 4^{x-1} = 8 (19); 2^x = 256 (5); 2^{x^2}$$

$$8. 5^x = 625 (2); \sqrt{a^{x+2}} = \sqrt[3]{a^{x-3}} (4);$$

$$9. 2^{x^2} = 32 (3); 3^{x^2+4} = 0,25 \cdot 12^{3x-1}$$

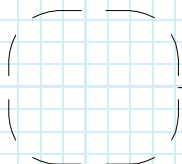
$$10. 2^{-x} = \frac{1}{32} (1); \sqrt{a^{x+6}} = \sqrt[3]{a^{x-2}} (5);$$

$$11. 2^x = 32 (3); \sqrt[3]{a^{2x}} = a^{\frac{3x}{2}} (5);$$

$$12. 4^x = \frac{1}{64} (1); \sqrt[3]{a^{x-3}} = \sqrt{a^{2x-1}} (-$$

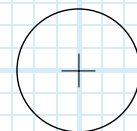
$$13. 2^x = 1 (1); 2^x = 2^{-x} (1)$$

TRAP NR. ①, ②
ZIE DEPT. DWG. A.

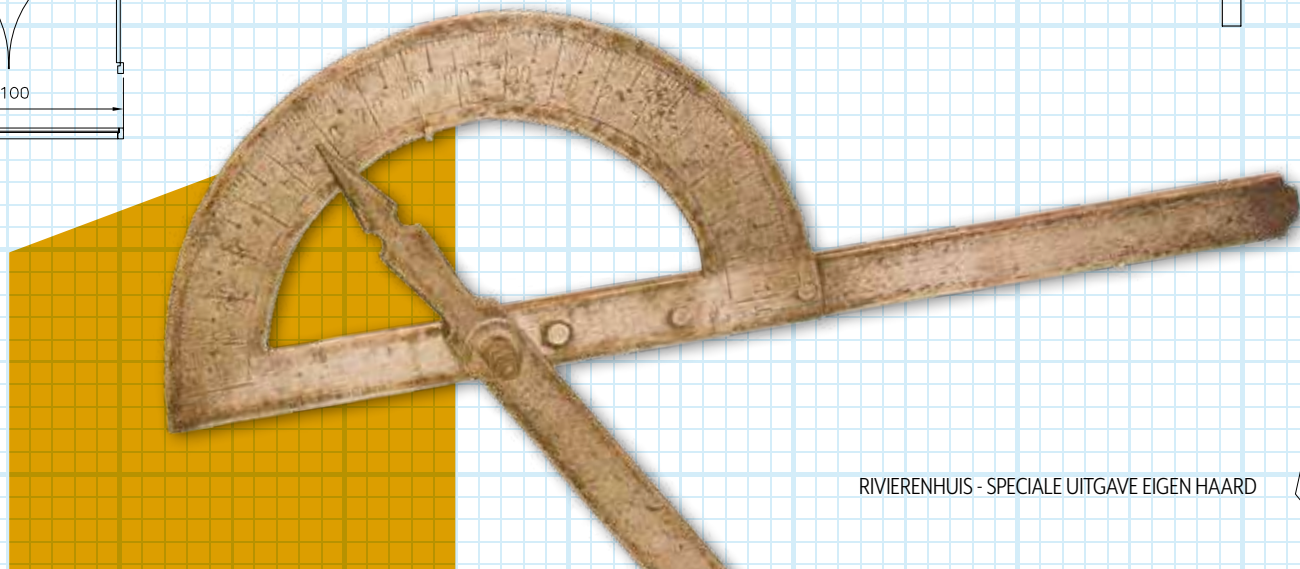
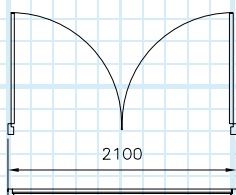
LIJN VAN 2E VERD BOVEN

JAAP SCHIPPER

Het Rivierenhuis is ontworpen door architect Jaap Schipper (1915-2010) die al eerder flats voor de ACOB heeft ontworpen. Schipper heeft een eigen bureau in zijn geboortestad Zaandam. Hij ontwerpt moderne woongebouwen, kantoren, kerken en verzorgingshuizen. Ook specialiseert hij zich in restauratie. Hij verbouwt het voormalige kantoor van de Nederlandse Bank tot het Allard Piersonmuseum en restaureert de Hoogduitse synagoge aan het Jonas Daniël Meijerplein (nu het Joods Museum). Ook staat hij aan de wieg van de Zaanse Schans, waar oude houten huisjes zijn gered.

**SUPERMARKT OF
AVONDWINKEL?**

EEN KAPPER!

Winkel bij
Rivierenhuis
1968

In de bedrijfsruimte bij het Rivierenhuis zit al vanaf het begin een kapper. Eigenaar Frank Tromp is de zoon van Gerard en Jopie Tromp die hier hun droom van een eigen zaak waarmaakten.

LANG ZOEKEN

De ACOB en De Schans moeten lang zoeken naar een geschikte huurder voor de bedrijfsruimte. Het liefst willen ze een supermarkt, kruidenier of avondwinkel. Maar de grotere winkelbedrijven hebben geen belangstelling. In de Maasstraat en de Rijnstraat zijn al genoeg winkels. In kleinere ondernemers die zich melden, hebben de initiatiefnemers geen vertrouwen. Of ze trekken zich op het laatste moment terug.

DAMESKAPPER

Intussen heeft dameskapper Tromp zich gemeld. Dat blijkt een gouden greep. Frank Tromp vertelt hoe dat is ontstaan: 'Mijn opa werkte als technische man bij het Barlaeus Gymnasium en de docenten daar hadden connecties met de ACOB. Mijn ouders gingen meteen kijken en waren heel enthousiast. De bestrating was nog niet klaar, dus het was één grote zandbak. Weer speelde mijn opa een rol. Hij regelde dat leerlingen van de ambachtsschool de bestrating deden als praktijkopdracht. Zo werd dit stuk straat eerder begaanbaar.'

EEN FEESTJE

Vanaf zijn 15e helpt Frank al mee in de kapperszaak. Nadat hij zijn diploma's heeft gehaald, runt hij de zaak samen met zijn vader. 'Dat was een feestje. Mijn vader gaf me veel ruimte voor vernieuwing. Vroeger was de zaak afgesloten met gordijnen, de klanten wilden niet graag te kijk zitten. Ik koos voor meer openheid. Je kon bij ons ook zonder afspraak terecht. Dat heeft jarenlang groot op de ramen gestaan.'

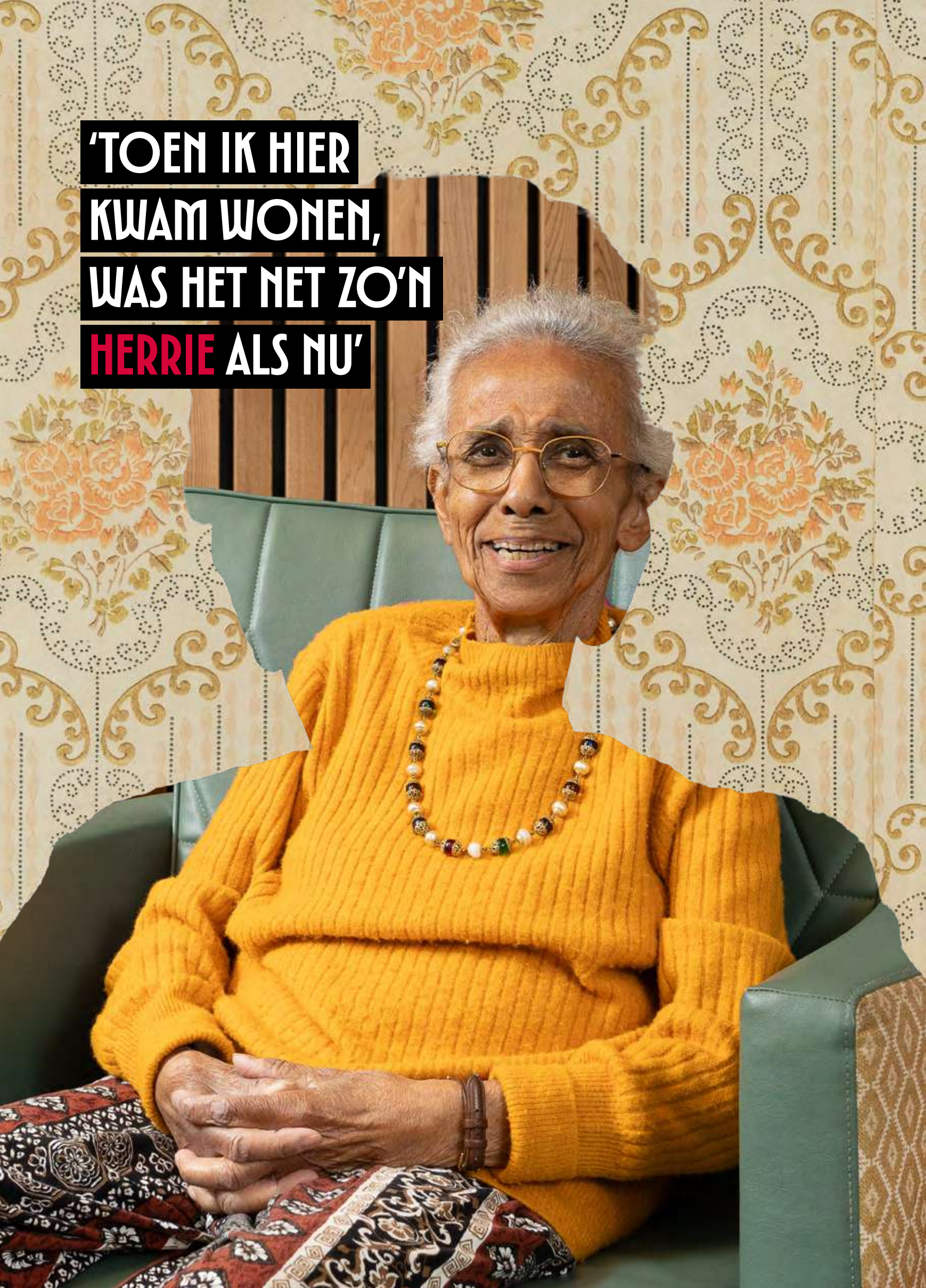
VERBOUWING

Rond 1998 wilde Frank de kapperszaak uitbouwen. 'De ACOB-directeur zei dat ik dat zelf moest regelen. Maar toen ik de vergunningen snel voor elkaar had, krabbelde hij terug. De ACOB wilde de verbouwing toch zelf doen en vroeg daarvoor een flinke huurverhoging. Dat wilde ik niet betalen. Uiteindelijk heb ik de uitbouw toch zelf laten bouwen. Dat stukje van de winkel is dus eigenlijk van mij. We hebben toen vier maanden gewerkt vanuit een noodwinkel in containers op de stoep.'

Met de grote verbouwing in 2024-2025 verandert er weer van alles voor de kapperszaak. De twee garages die ze gebruikten voor opslag en om de was te drogen, zijn niet meer beschikbaar. Er is een andere opslagruimte, maar tijdens de verbouwing staat er weer een container. En de overdekte gang naar de flat is weg. Daar is nu een open doorgang langs de flat voor voetgangers.

**'TOEN IK HIER
KWAM WONEN,
WAS HET NET ZO'N
HERRIE ALS NU'**

Amy Tjon-Appian

BEWONER 1965-2024

Het Rivierenhuis was nog niet eens helemaal klaar toen Amy Tjon-Appian (92) er ging wonen.

In maart 1965 verhuisde ze naar een tweekamerwoning op de achtste verdieping. 'Hierboven op de negende werd nog gebouwd. De herrie was toen oorverdovend.'

HOE WOONDE U VOORDAT U NAAR HET RIVIERENHUIS KWAM?

Ik huurde een kamer in de Rustenburgerstraat bij een heel aardige hospita. We deelden de keuken en ik had een oliestelletje op mijn kamer. Er was geen douche en geen warm water. Als ik me ging wassen, deed ik het gordijn bij de keuken dicht en zette een ketel water op het vuur. Beneden was een kruidenier. Die had een telefoon. Dat was belangrijk, want zo was ik bereikbaar voor familie en werk. Ik werkte in de jeugdzorg en deed een opleiding voor maatschappelijk werk. Later werd ik maatschappelijk werkster bij het AMC.

HOE HOORDE U VAN HET RIVIERENHUIS?

Ik werd lid van de ACOB om een flatje te krijgen. Ik had de kweekschool gedaan, dus dat kon. Eerst kreeg ik een van die studentenkamers toegewezen. Dat vond ik niets: het was heel klein en dan moest ik nog steeds de badkamer en wc delen. Later kreeg ik een tweekamerwoning aangeboden. Veel tijd om te verhuizen had ik niet. Een buurvrouw van 3-hoog op de Rustenburgerstraat heeft me nog geholpen met schoonmaken.

'Ik klaagde niet, ik was al lang blij dat ik een flatje had.'

HOE ZAG UW WONING ER TOEN UIT?

De afwerking was niet zo goed. Er zaten veel scheuren in de muren. Daar heb ik kasten voor gezet. Ik klaagde niet bij de ACOB, ik was al lang blij dat ik een flatje had. Op eigen kosten heb ik de badkamer en de keuken tot aan het plafond laten betegelen. Tussen de woonkamer en de slaapkamer was een schuifdeur. Er waren losse kasten van de woningbouwvereniging en er was maar

één stopcontact in de kamer. Ik had een onderschuifbed. Dan had je een extra matras als er iemand kwam logeren. Ik was actief in de Doopsgezinde kerk en soms kreeg ik gasten uit het buitenland.

HAD U VEEL CONTACT MET UW BUREN?

Er kwamen allemaal jonge mensen in de nieuwe flat en met een aantal heb ik vriendschap gesloten. Ik kwam ook iemand tegen met wie ik nog op de kweekschool had gezeten. Maar verder had ik mijn handen vol aan mijn werk. Ik was doodmoe als ik thuiskwam en dan moest ik nog studeren. Daarom was het fijn dat ik nu een eigen plek had. In de hoek stond een bureautje met een typemachine, waarop ik mijn verslagen maakte. Soms nodigde ik mijn studieclubje met mannelijke klasgenoten uit. Ik maakte dan een grote pan soep en luisterde mee terwijl zij discussieerden over de boeken waarover we tentamen moesten doen. Ik haalde een ruime voldoende en het kostte me alleen een paar vuile kommetjes.

WAT MERKTE U VAN DE VERBOUWING?

In het begin kon ik nog in mijn eigen woning blijven. Ik had zicht op de steigers bij de andere vleugel. Ze begonnen al heel vroeg in de ochtend. Er was veel lawaai, maar ik besloot me ervoor af te sluiten. Ik hield de ramen dicht. Dat was in de zomer wel een beetje benauwd.

Eind 2024 moest ook mijn woning worden leeggeruimd. Ik zou naar een wisselwoning gaan en daarna weer terug. Maar ik ben erg achteruitgegaan. Nu woon ik in een zorgwoning in De Pijp, maar ik mis het Rivierenhuis heel erg.

Amy Tjon-Appian is in oktober 2025 overleden.

Zij heeft de teksten van dit boek nog gelezen.

Vergaderen IN DE BOUWKEET

‘We zijn dankbaar, maar niet voldaan.’ Met die woorden eindigt Annie d’Ailly, voorzitter van stichting De Schans, haar speech bij de officiële opening van het Rivierenhuis. Het is inmiddels 22 september 1965, ruim tien jaar na de eerste plannen. Iedereen is blij dat het woongebouw er eindelijk staat.

Na de start van de bouw in 1961 is er iedere maand op woensdagmiddag een bouwvergadering. Het gezelschap komt in totaal 41 keer bij elkaar in de bouwkeet aan de rand van het bouwterrein. Het bouwteam bestaat uit professionals zoals de hoofdopzichter, de uitvoerder, de architect, technisch adviseurs en ambtenaren van de Gemeentelijke Woningdienst. De ACOB is als opdrachtgever meestal met drie mensen aanwezig. Bestuursleden van De Schans wisselen elkaar af. Vooral Josephine Rose en Lijsbeth van Wessem komen regelmatig naar de bouwkeet om de belangen van de toekomstige vrouwelijke huurders te behartigen.

VERTRAGING

Achterstand op de planning is een terugkerend agenda-punt. De aannemer en de onderaannemers hebben last van personeelstekorten. Arbeiders komen niet opdagen als ze bij andere projecten meer kunnen verdienen. Soms ook zwart. Als bij een van de laatste bouwvergaderingen wordt gevraagd of versnelde oplevering van de laatste woonlaag mogelijk is, verzucht de aannemer dat dit alleen kan als iedereen zou meewerken: ‘doch de arbeidslust van het personeel van diverse onderaannemers is zodanig, dat dit niet verwacht mag worden’.

Ook bij de aanlevering van materialen gaat veel mis. En dat leidt tot een kettingreactie van vertragingen. De bouwers moeten bijvoorbeeld wachten op de kozijnen, de lift en de keukens. Meer standaardisatie bij de bouw helpt. In de zomer van 1962, ruim een jaar na de start, wordt gekozen voor ‘éénzelfde bekisting voor de thans te maken verdiepingen’. Ook het weer is vaak reden voor vertraging. Met als dieptepunten de koude winter van 1962-1963 (het jaar van de koudste Elfstedentocht ooit).

Het Rivierenhuis is bijna klaar. De bouwkeet staat er nog.

Woensdagmiddag:
bouwvergadering

Na de start van de bouw in 1961 is er iedere maand op woensdagmiddag een bouwvergadering.

BRIEVENBUSSEN

Tijdens de bouwvergaderingen zijn de brievenbussen een terugkerend thema. Komen ze in de centrale hal of bij elke woningdeur? Ook het formaat is belangrijk: er moet een tijdschrift, zoals de Elsevier, doorheen passen. Uiteindelijk komt de brievenbus in de deur van de meterkast naast de woningdeur. Onder in die kast is ook ruimte waar leveranciers pakjes kunnen neerzetten. Net als nu werd er veel besteld en aan huis bezorgd. In de jaren 80 komen er toch postbussen in de hal op iedere verdieping. Dat is een landelijke eis van de PTT die de werktijd van postbodes wil inkorten. In 2025 zijn alle brievenbussen naar de begane grond verplaatst.

EERSTE OPLEVERING

Niet alle woningen zijn tegelijk klaar. Omdat de lift nog niet af is, zijn eerst alleen de woningen op de laagste vier verdiepingen van de A-vleugel te huur. Op 16 november 1963 is er een kijkdag. Naast medewerkers van de ACOB zijn ook bestuursleden van De Schans de hele dag aanwezig. Voor catering wordt gezorgd: 'De A.O.C.B. is zoo vriendelijk tusschen een en twee uur voor koffie en broodjes te zorgen.'

De sleuteluitreiking van de eerste woningen is een paar maanden later. Op 8 februari 1964 kunnen 52 huurders van een galerijwoning (de A-vleugel) zich melden in de centrale hal. Daarna gaat de bouw en de oplevering gestaag door. Toch wordt de gehoopte eindoplevering voor het eind van het jaar niet gehaald. Pas in maart 1965 zijn de allerlaatste woningen in de B-vleugel klaar. De honderd Schans-woningen liggen op de 4e, 5e en 6e verdieping, dus dicht bij elkaar.

De huur is 120 tot 125 gulden voor een tweekamerwoning. Een driekamerwoning kost 133,55 gulden en studenten betalen 75 gulden voor een kamer. In de huur zit ook een bedrag van 40 cent voor meubilair: in elke woning staan twee kledingkasten. De huur is inclusief de geiser, het centraal antennesysteem, de lift en de algemene schoonmaakkosten.

ALLEENSTAANDEN

en incomplete gezinnen

Het Rivierenhuis is bestemd voor 'alleenstaanden en incomplete gezinnen', staat in diverse documenten. Dat zijn geen eenoudergezinnen, want kinderen zijn hier niet toegestaan. De tweekamerflats zijn voor alleenstaanden. De driekamerflats zijn niet voor echtparen. 'We denken bv. aan moeder en dochter, twee zusters, twee vriendinnen', schrijft de ACOB in een informatiebulletin.

kinderen zijn hier

niet toegestaan

300 VROUWEN EN 20 MANNEN

Bij de toewijzing van de sociale woningen gelden strenge regels. De helft is voor mensen met een urgentiebewijs van het C.B.H. (Centraal Bureau voor Huisvesting).

Daar staan op dat moment ruim 4000 alleenstaanden ingeschreven. De andere helft van de woningen mogen de ACOB en De Schans zelf toewijzen. Maar ook dan heb je als nieuwe huurder een urgentieverklaring nodig.

Of je moet een driekamerwoning achterlaten. De ACOB adviseert haar leden om op twee paarden te wedden: dus naast het lidmaatschap ook in te schrijven bij het CBH.

'Aan de bewoonsters en bewoners'...

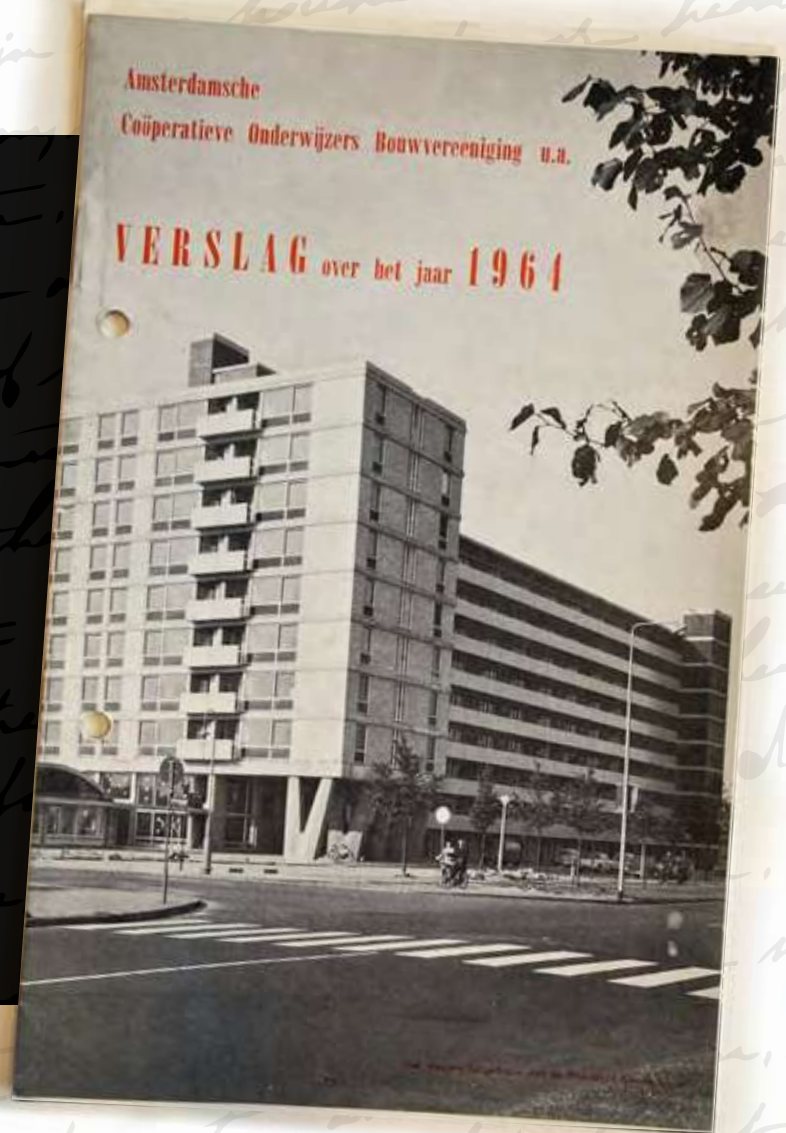
Dat de ACOB apetrots is op het Rivierenhuis blijkt wel uit het jaarverslag van 1964. Op de cover staat een foto van het gebouw, dat op dat moment nog niet helemaal klaar is. Het is volgens het voorwoord 'te vroeg om over dit bouwwerk een eindoordeel uit te spreken. Wel kan reeds nu gezegd worden, dat uit het oordeel van degenen, die reeds enige tijd in het gebouw wonen, valt af te leiden, dat de woningen en de accommodatie van het gebouw, hoe onvolledig soms nog, velen tot grote dankbaarheid stemt.'

In het jaarverslag van 1965 is de opluchting groot dat het Rivierenhuis eindelijk helemaal klaar is: 'Zo is dit mooie gebouw op één der fraaiste punten van Amsterdam, zijn taak begonnen om aan enige honderden stadgenoten huisvesting te verlenen en op die wijze een belangrijke rol te spelen in hun leven.'

Dit mooie gebouw op één der
fraaiste punten van Amsterdam..

Er zijn meer toewijzingsregels: een leeftijdsgrens tussen 30 en 65 jaar, behalve voor de studentenwoningen, en een inkomensgrens van maximaal 20.900 gulden per jaar. Veel vrouwen op de wachtlijst van De Schans verdienen meer of hebben inmiddels een andere woning gevonden. De Schans moet dus lijsten opschonen en opnieuw gaan werven om al hun woningen te verhuren.

Al die regels leiden tot een grote meerderheid van vrouwen in het Rivierenhuis. In 1966 schrijft Het Parool dat er circa 300 vrouwen en 20 mannen zijn gaan wonen. Brieven aan alle huurders hebben dan ook altijd de aanhef: 'Aan de bewoonsters en bewoners'.

Jaarverslag
ACOB, 1964

OP ZOEK NAAR EEN **NAAM** VOOR HET GEBOUW

Dat het flatgebouw met de bijzondere bestemming een bijzondere naam moet krijgen, daarover is iedereen het eens. Maar welke?

Een oproep bij de achterban leidt tot een lijst met ruim vijftig suggesties. Namen die de behoefte aan dergelijke woningen onderstrepen, zoals Ruimteschip, Woondroom, Triomf en Oase. Namen die verwijzen naar de ligging, zoals Amstelhof, Amstelschans en Amstelstein. Of naar bekende Amsterdammers als Berlage en Wibaut. En creatieve afkortingen zoals Do Savo: Door Samenwerking voltooid.

Stadsarchivaris mejuffrouw Van Eeghen zoekt naar historische namen die met de locatie verbonden zijn, zoals de voormalige buitenplaatsen Voorbreed, Schoonzicht, Solitude en Pingelenburg.

De moord op John F. Kennedy in 1963 geeft de doorslag. Als eerbetoon wordt de Rivierenlaan in november 1964 omgedoopt tot President Kennedylaan. 'Kennedyhuis' staat er met de hand gekrabbeld op de namenlijst. Maar het wordt 'Rivierenhuis', om de oorspronkelijke naam van die straat te eren.

**“De moord op
John F. Kennedy
in 1963 geeft de
doorslag”**

Agnes en Antonia Unkraut. Telegraaf 1-3-1975.

TWEELING KRIJGT EEN EIGEN WONING. NAAST ELKAAR!

Twee vrouwen die aan de voorwaarden voor een flatje in het Rivierenhuis voldoen, zijn Agnes en Antonia (roepnaam Tony) Unkraut. Als identieke tweeling krijgen ze op latere leeftijd veel media-aandacht.

DEZELFDE SCHOOL, DEZELFDE WONING

Agnes en Antonia Unkraut zijn in 1901 geboren in Amsterdam. Ze worden allebei onderwijzeres op de Sint Johannesschool in De Pijp en blijven er 40 jaar werken. Ze zijn 62 jaar oud als ze in juli 1964 verhuizen naar twee woningen naast elkaar op de achtste verdieping van het Rivierenhuis. Het is hun eerste zelfstandige woning. Tot die tijd woonden ze bij hun moeder en later huurden ze een kamer in een pension in de Obrechtstraat. Als dat wordt verkocht, moeten ze daar weg. Maar het Rivierenhuis is nog niet klaar. Dat betekent dat ze negen maanden apart moeten wonen. Antonia in de Emmastraat en Agnes in de Gerrit van der Veenstraat. 'Dat was heel vreemd, zoiets hadden we nog nooit meegemaakt', zeggen ze in een interview in het Parool uit 1984.

DEZELFDE KLEDING

In 1959 wordt de Nederlandse Vereniging voor Tweelingen opgericht. Agnes en Antonia slaan geen jaarcongres over en halen vaak de krant als de oudste tweeling die aanwezig is. Elk jaar kopen ze nieuwe identieke kleren om naar het congres te dragen. Ook hun woningen in het Rivierenhuis zijn vrijwel hetzelfde ingericht. De muren zullen flink zijn vergeeld, want ze zijn fanatiek sigaren-rooksters. Maar niet meer dan 4 per dag, vertellen ze in 1975 bij een interview in de Telegraaf.

FILMROL

In 1973 spelen ze een rolletje in de film *Op de Hollandse tour*. Een komedie met Wim Sonneveld die als kersverse reisleader op pad gaat met een groep internationale toeristen. De tweeling speelt een zwijgende rol als twee Engelse toeristen.

Als Agnes in 1986 overlijdt, blijft Antonia alleen achter in het Rivierenhuis. In 1990 verhuist ze naar verpleeghuis Sint Bernardus waar ze nog drie jaar woont.

**'HET WAS
ECHT RIAANT,
MET ALLES
VOOR JEZELF'**

Ellen Runge

BEWONER 1987-1992

Aan het eind van haar studententijd verhuisde Ellen Runge (toen 25, nu 64) naar het Rivierenhuis.

Haar eerste eigen woning. Klein vond ze het helemaal niet. Haar huiskamerkoor met twintig zangers kon er makkelijk repeteren.

WAAROM BEN JE IN HET RIVIERENHUIS GAAN WONEN?

Ik studeerde Engels en woonde in een studentenhuus in de Blasiusstraat. Heel gezellig, maar ik had een kleine kamer en we deelde douche en wc met zijn vieren. Op een gegeven moment heb je dat wel gezien. Mijn toenmalig vriend woonde al in het Rivierenhuis en hij tipte me. Ik kan me niet precies herinneren hoe het ging, maar ik kreeg die woning vrij makkelijk. Ik stond al een tijd ingeschreven. Mijn vriend woonde op een andere verdieping in de andere vleugel. Dan liep ik met een pakje margarine van de ene naar de andere woning. Het was echt living apart together.

WAT VOND JE VAN HET GEBOUW?

Eerlijk gezegd niet zo mooi. Ik vond het kolossaal en een beetje plomp. Nu zie ik die schuine pilaren bij de ingang, daar had ik toen geen oog voor. In de centrale entree kwam ik eigenlijk nooit, want ik nam een ander trappenhuis vanuit de fietsenkelder. Het was er altijd erg stil. Ik hoorde nooit iets van mijn burens. De voordeur van mijn woning was aan een gang met geel zeil. Het leek wel een bejaardenhuis. Er woonden ook veel oudere mensen. Pas later kwam er een andere student naast me wonen. Beneden bij de kapper zag je allemaal dames zitten voor een permanentje.

HOE WAS DE WONING?

Voor een student was het echt riant, met alles voor jezelf. Ik had een redelijk grote woonkamer met de slaapkamer eraan vast. De schuifdeur met glas erin stond altijd open. Ik had nog bijna geen meubels. Ik kocht een ronde witte tafel met vier stoelen en uit het huis van mijn ouders kreeg ik een setje rotan stoeltjes. Mijn moeder heeft de kussentjes met blauwe stof bekleed. Zij maakte ook gordijnen voor me. De woning was heel licht. Een heel verschil met die sombere gang. Ik zat op de vierde verdieping en had een vrij uitzicht over het De Miranda-bad richting de Amstel. Met prachtige bomen die in de herfst mooi verkleurden. Echt grandioos.

WAREN ER OOK MINPUNTEN?

Het keukentje was heel basic, maar prima. In de woning-informatie noemden ze het balkonnetje 'de loggia'. Daar moesten we altijd erg om lachen. Er kon maar één stoel op en het zat vol met duiven. Ik kwam er alleen om vuil in de stortkoker te gooien; van vier hoog naar beneden. Op de muur van de badkamer zat een soort stucplaag. Dat was los gegaan en zat onder de schimmel. Toen ik dat meldde bij de woningbouwvereniging zeiden ze dat ik het zelf moest oplossen. Ik kocht een spuitbus met van die chemische troep. Dat sloeg op mijn keel, ik krijg het nog benauwd als ik eraan terugdenk. En het hielp niks.

WAT VOND JE VAN DE BUURT?

Die was een beetje saai in vergelijking met de Blasiusstraat. Later ben ik naar de Vechtstraat verhuisd, dat was wat levendiger. De ligging was wel heel fijn. Ik ging graag wandelen of fietsen langs de Amstel. Je was echt zo de stad uit. Voor mijn studie moest ik veel Engelse literatuur lezen. Dat deed ik dan op een bankje in de rozentuin in het Amstelpark.

Nu zie ik die schuine pilaren bij de ingang, daar had ik toen geen oog voor.

WONEN

in een enorme LUXE

Als de laatste woningen zijn verhuurd wordt het relatief rustig voor De Schans en de ACOB. Er zijn niet veel verhuizingen. Wie eindelijk een zelfstandige woning heeft bemachtigd, blijft daar voorlopig wel zitten. Alleen bij de studentenwoningen zijn vrij veel verhuizingen.

De meeste bewoners zijn dik tevreden met hun woning. Het bestuur van De Schans krijgt een brief twee bewoners die schrijven dat ze zich verrassend snel helemaal thuis voelen.

*Geen muziek maken
tussen elf uur 's avonds
en acht uur 's morgens.*

Jacqueline Kam vertelt jaren later in een interview: 'Toen ik hier kwam wonen, ervoer ik dat als een enorme luxe. Het was mijn eerste eigen woning.' Ook het vrije uitzicht vindt ze geweldig: 'Bij mijn vriendinnen kijk je zo op het ontbijtbordje van je overbuurman.'

Ook actrice, schrijfster en politica Hermine Heijermans is een van de eerste bewoners. Zij noemt het Rivierenhuis in een kranteninterview 'geweldig, daarvan moesten er nog tien gebouwd worden'.

HUISREGELS

Toch gaat samenleven in een woongebouw met ruim driehonderd huurders niet helemaal vanzelf. Er is een folder bewaard gebleven uit 1964 met voorlopige huisregels. Geen muziek maken tussen elf uur 's avonds en acht uur 's morgens. Op zon- en feestdagen de was niet buiten hangen en geen kledjes uitkloppen. Vaste vloerbedekking is verplicht in de kamers en de gang. En je mag radio- en televisietoestellen niet te dicht bij de verwarmingsbuizen te plaatsen.

In april 1965 worden alle bewoners uitgenodigd voor een bijeenkomst. Hiervoor is een grote zaal afgehuurd in 'de Nieuwe R.A.I.' op het Europaplein. De besturen van de ACOB en van De Schans houden daar een verhaal over hoe ze de toekomst voor zich zien. Bewoners mogen vragen stellen en voorstellen doen: 'niet, naar we hopen, over de onvolmaaktheden in de bouw, maar over de grote lijnen, die bij het beheer vervolgd moeten worden.'

Op zon- en feestdagen
de was niet buiten
hangen en geen
kleedjes uitkloppen.

Vaste vloerbedekking is
verplicht in de kamers
en de gang. En je mag
radio- en televisietoestellen
niet te dicht bij de
verwarmingsbuizen plaatsen.

HUISMEESTER

VAN AS

Leo van As is een bekend gezicht in het Rivierenhuis. Hij is als ketelhuismachinist verantwoordelijk voor de technische installaties. En als alle woningen klaar zijn, wordt hij huismeester. Van As was de eerste medewerker die officieel in dienst kwam van de ACOB. De andere taken worden dan nog gedaan door de vrijwillige bestuursleden of uitbesteed aan aannemers. Elke week krijgt Van As zijn salaris van 140 gulden contant in een enveloppe van de voorzitter.

Huismeester Van As zorgt ervoor dat de openbare ruimtes in de gloednieuwe flat schoon, heel en veilig blijven. Naast het stookhok heeft hij een werkplaats. In een beige stofjas trekt hij zijn karretje met gereedschapskist over de galerijen en door de gangen.

In de avonduren helpt hij bewoners met kleine klusjes in woning: een plankje ophangen of de vensterbanken iets verbreden. De bewoners zijn dol op hem. Bij zijn 25-jarig jubileum houden ze een inzameling om hem 'een envelop met inhoud' te kunnen aanbieden tijdens 'een kopje koffie met gebak' in het Mirandapaviljoen.

Vanaf begin jaren negentig is Van As rayonopzichter technische dienst voor het Rivierenhuis én de Silberberg in Noord. Bewoners vinden het jammer dat er geen fulltime huismeester meer in hun flat is.

Het groen aan de achterkant
van het Rivierenhuis is al
aardig gegroeid, 1978

HEERLIJK GEBAK

Ook organisatorisch verandert er veel na afronding van de bouw. De ACOB verhuurt de woningen en zorgt voor het beheer. Als een van de woningen van De Schans leegkomt, wijst het bestuur van De Schans die toe volgens hun eigen wachtlijst. Helemaal vlekkeloos gaat dat niet. Soms duurt het lang voordat een woning weer bewoond is. De verhuuradministratie van de ACOB moet vaak reminders sturen over gegevens van de nieuwe huurders van de Schans-flats. Als het helemaal niet lukt om geïnteresseerden aan te leveren voor vrijkomende woningen, gaan ze alsnog naar een lid van de ACOB.

Het bestuur van De Schans vergadert nog maar één keer per jaar. In het begin zijn die jaarvergaderingen heel gemoedelijk, met 'koffie en het heerlijk gebak' vermeldt de notulist. Maar er ontstaat steeds meer ergernis. Terwijl de ACOB meer professionaliseert is het voor De Schans nog steeds vrijwilligerswerk.

Vanaf 1980 lukt het De Schans niet meer om nieuwe bestuursleden te vinden. Daarom wordt het bestuur aangevuld met mensen vanuit de ACOB. De Schans voelt zich vaak gepasseerd. Vooral Johanna Stenvert heeft het zwaar. Zij zit al sinds 1961 in het bestuur en verhuist in 1977 op 69-jarige leeftijd naar het Rivierenhuis. Haar huisadres is vanaf dan het postadres van stichting De Schans. Jaar in jaar uit benadrukt ze op de jaarvergadering dat het onderhoud beter moet. Dat nieuwe bewoners de woonregels niet meer uitgereikt krijgen. En dat ze niet genoeg informatie krijgt van de ACOB om de Schans-bewoners op de hoogte te kunnen houden. Toch woont ze heerlijk in haar lichte woning met uitzicht op het groen van het De Mirandabad, vertelt ze in 1990 in een interview in het bewonersblad van de ACOB.

KWETSBAAR IN NACHTKLEDING

De huurders van de studentenkamers delen met drie personen een badkamer en wc. De toegang vanuit het trappenhuis naar hun halletje is open. Dat vinden de bestuursleden van De Schans maar niks: 'De bewoonsters moeten nl. uit hun flat om naar de w.c. te gaan en daar zich in het gebouw een exhibitionist had laten insluiten, hadden enkele van hen, mede door hun kwetsbaar zijn in nachtkleding, een vervelende schrik gehad.' Toch komen er geen deuren: de meeste kamerbewoners hebben in een vragenlijst van de ACOB aangegeven dat ze dat niet willen.

WIETPLANTJES IN DE VENSTERBANK

***‘Wij wonen aan de rand van de stad op de negende verdieping van een flatgebouw.’
Met deze zin begint Hugo Brandt Corstius een verhaal dat hij publiceerde onder zijn
pseudoniem Piet Grijs.***

Dat flatgebouw is het Rivierenhuis. De toen 30 jaar oude schrijver en wetenschapper Hugo Brandt Corstius kreeg in mei 1965 de sleutel van President Kennedylaan 607: een kamer met een keukenblokje. De badkamer deelde je met twee burens. De schrijver verhuisde zijn boeken en zijn bed, maar was er in de begintijd niet vaak. Liever zat hij bij zijn voormalige hospita en geliefde, de tekenares en illustrator Toby Vos.

DEURWAARDER

Op 27 april 1966 stond een gerechtsdeurwaarder voor de deur van nummer 607. Hugo had rekeningen van psychiater Van Dantzig niet betaald en de aanmaningen genegeerd. Het ging om twee therapie-sessies van jaren eerder en hij vond ze niet zinvol. Toen Hugo en Toby op vakantie waren, werd zijn woning opengebroken en de hele inboedel in beslag genomen. De openbare verkoop leverde maar 83 gulden op, niet genoeg voor de rekening en de opgelopen deurwaarderskosten. Voor de schrijver leidde het wel tot extra publiciteit: hij schreef er een artikel over in het Hollands Maandblad. Bevriende schrijvers en uitgevers zorgden dat zijn boekencollectie snel werd aangevuld.

HET VRIJE LEVEN

In de zomer van 1966 trok de Amerikaanse actrice Pat Smith bij hem in. Samen genoten ze van het vrije leven in het Amsterdam van de jaren zestig. Pat kweekte hennepplantjes op de vensterbank en het zal in de gangen van het Rivierenhuis flink naar wiet hebben geroken. Wat andere bewoners daarvan vonden laat zich raden. Ondanks alle onrust publiceerde Hugo Brandt Corstius drie boeken in de tijd dat hij in het Rivierenhuis woonde. Hij schreef columns en werkte aan zijn proefschrift. En eind 1969 kon hij zich een koopwoning aan de Johannes Verhulststraat veroorloven. Daar ging hij samenwonen met zijn volgende geliefde Tatje Smit, die de moeder werd van zijn drie kinderen: Aaf, Merel en Jelle.

Bron: Elsbeth Etty. Ik heb nooit gelogen. Hugo Brandt Corstius 1935-2014

**'JE MOEST HET
MAAR TREFFEN
MET JE BUREN'**

Paul Speekenbrink

BEWONER VANAF 1996

Paul Speekenbrink (63) woont al bijna dertig jaar in het Rivierenhuis. Hoewel een extra kamer best fijn zou zijn, koos hij ervoor te blijven. Eind 2024 kon hij terug naar zijn gerenoveerde woning en zijn vertrouwde uitzicht over de stad en de binnentuin.

WAAROM BEN JE IN HET RIVIERENHUIS GAAN WONEN?

Ik woonde in De Pijp, maar mijn relatie ging uit. Op basis van mijn inschrijving kon ik dit krijgen. Van buiten leek het me niks, maar binnen voelde het meteen goed. Het uitzicht vind ik fantastisch en het is vlakbij het Amstelpark en de Amstel. Ik ben toen begonnen met hardlopen. Van hier naar Ouderkerk en terug is zestien kilometer, even ver als de Dam-tot-Damloop. Ook begraafplaats Zorgvlied is dichtbij. Daar geef ik wel eens rondleidingen. Verschillende oud-bewoners van het Rivierenhuis liggen daar ook. Toen ik hier kwam, woonden hier nog best veel oud-onderwijzers en -onderwijzeressen, maar die zijn gaandeweg weggefallen.

JE BENT AL LANG LID VAN DE BEWONERSCOMMISSIE. WAAROM?

De bewonerscommissie is in 2007 opgericht en ik ben er datzelfde jaar bij gekomen. Er waren toen plannen voor sloop van de helft van de flat. Dat is gelukkig niet doorgegaan. Ik zag de flat steeds meer verloederen. Afval in de gangen, ongedierte en geluidsoverlast. Er was steeds minder samenhang tussen de bewoners. We hebben veel gedaan voor de leefbaarheid: tuinfeesten en pizafeesten in het restaurant bij het zwembad. De bloembakken bij de ingang verzorgen we ook zelf.

'Ik zag de flat gaandeweg verloederen.'

NU IS HET GEBOUW ALSNOG GERENOVEERD. WAS DAT NODIG?

Ja behoorlijk. Er was achterstallig onderhoud omdat plannen steeds werden uitgesteld. Sommige woningen

hadden last van schimmel en van lekkages door roestige leidingen. Het was hier ook erg gehorig, dus je moest het maar treffen met je burens. De architecten hadden grootse plannen, bijvoorbeeld met een vide in de hal en een dakopbouw. Maar dat werd toch te duur. De bewoners zaten ook niet echt te wachten op al die extra's.

JE MOEST ZELF OOK NAAR EEN WISSELWONING. HOE WAS DAT?

Dat was een hectische tijd. Eerst kreeg ik een wisselwoning in de hoek toegewezen. Later bleek dat daar ook een trappenhuis voor de bouwvakkers zou komen, dus dat zou erg onrustig zijn. Gelukkig kreeg ik een andere wisselwoning. Op zich heb ik niet veel spullen, maar de interne verhuizing was toch inspannender dan gedacht. Er waren ook wat tegenslagen: er is per ongeluk een KPN-kabel doorgesneden, in de koude wintermaanden hebben we een paar keer zonder verwarming gezeten en er lekte regenwater in het toilet langs de verroeste pijpen. Het was wel leuk om een tijdje een ander uitzicht te hebben: in de verte zag ik zelfs de Johan Cruijff Arena.

JE BENT NU TERUG IN JE VERNIEUWDE WONING. HOE BEVALT HET?

De extra isolatie helpt goed tegen de geluidsoverlast. De vloerverwarming is wel even wennen want die reageert langzamer op de thermostaat. Door de renovatie raakte ik mijn garage kwijt, maar er is hier genoeg parkeerplek op straat. En ik heb nu een berging op mijn eigen verdieping, in een van de voormalige HAT-eenheden. De fietsenstalling is een hele verbetering. Die voelt veel veiliger omdat er nu zicht op is vanaf de straat. Ik geniet van mijn zonnige terras aan de achterkant met uitzicht over de binnentuin. Ik heb de specht weer gehoord! Ik ben blij dat ik weer thuis ben.

over
overlast

LUI AK

‘Flatgebouw werd mikpunt van baldadige jongeren’, kopt Het Parool in 1985. Bewoonster mevrouw Donse vindt dat de toegangsdeur afgesloten moet worden: ‘Toen ik hier 22 jaar geleden kwam wonen, was dat geen probleem. Vandalisme kende men toen nauwelijks. Maar de laatste jaren is het hier een ramp’

Politiewoordvoerder Klaas Wilting erkent dat de flat een probleemgeval is. Hoewel er maar weinig aangiftes van vernielingen bij de politie zijn binnengekomen. Vooral met Luilak zijn er problemen. Huismeester Van As blijft de hele nacht op en houdt vanuit de kapperszaak de flat in de gaten.

Flatgebouw werd mikpunt van baldadige jongeren

VOR JOSE DA SILVA

SAMENKOMING - Bekladd muren en galerijen brandvluchtende en allerlei anderen vertellingen. Rijnz daftig worden de bewoners van het ateljeouws Tiet Hildebrandts aan de President Kennedylaan in Amsterdam binnens geconfronteerd door de mensen van hen was de eis van de PTT om alle briefvervoer naar een centrale plaats op elke verzending te plaatsen die simpel die de zomer deed overleven.

Het flatgebouw is in 1963 gebouwd naar toegepaste plannen en galerijen zijn niet afgesloten. Een van de bewoners, mevrouw Donsse. De eigenaar van het gebouw, woningbouwvereniging AOCB, beschouwt deze plaatsen als openbaar. Dat vindt ook de politie, want als er zich vreemde mensen in het gebouw bevinden die ze hier te zoeken hebben. Volgens de niet in Toon ik hier 22 jaar geleden kwam-women, was dat toen probleem. Vanallemis londe toen toen raaiwitsk. Maar de laatste jaren is het hier een ramp "als vrees mevrouw Donsse. In de buurt waar het flatgebouw bevinden zich twee middelbare scholen en het De Vriesakademie. De schiederen en de jongere bewoners van het woonblok zijn volgens haar de grote boosdoeners.

Inmiddels politiebewoond-... dat de

[illegible]

Minder-valide

Minder-valide

Mevrouw Donse woont alleen, net als de rest van de bewoners van het flatgebouw Donse. „Je kon hier alleen komen wonen als je dertig jaar of ouder was en bovendien alleenstaand. Mocht je later besluiten om

te vrouwen of te gaan samenwonen, dan moet je vertrekken. Dit houdt in dat de meeste bewoners met hoge leeftijd hebben. Een deel van nu ook minder-velde. Als er bij de bewoners de brievenhousen worden weggehaald, zie ik niet in hoe de meesters 's ochtends voor de krant en later voor de post de lussen kunnen van nieuwe bus bij de linnen kunnen gaan lopen. Bij de linnen moet de postbode toch voor allerlei pakjes, aangekante stukken en post voor de minder-velde naar de voordeur

De bewoners voelen zich volgens mevrouw Dorre gepasseerd. Meteen na de brief van de woningbouwvereniging besloot ik een handtekeningactie onder de bewoners te houden voor het behoud van de elken- en beukenbos. Van de deelnemers bleven tekens tot 255. Dit schreef begin november vorig jaar een brief naar de woningbouwvereniging waarin ik de wensen van de bewoners uiteenzette. Tot nu toe

Ik begrijp niet dat de woningbouwvereniging met het besluit van de M'TT akkoord is gegaan zonder eerst met de bewoners gesproken te hebben. Het plaatsen van een central bureau leidt hier alleen maar tot meer vernielingen, want door de brievenbussen bij de liften te plaatsen, kan iedereen ze openmaken en on

of teletext de bussen in brand steken." Directeur Molenvijk van de woningbouwvereniging ACOB noemt de actie van de huurders "flauwekul". Molenvijk: "We hebben geen andere mogelijkheid. De PTT heeft ons dat met de Postwet in de hand gezegd. Bovendien, van overleg met de bewoners kan dan ook in dit soort gevallen sprake zijn. Niettemin heeft de huurderscommissie van de bewoners de ACOB voorlichting ervan wehouden om met de eis van de PTT te stemmen. Molenvijk: "Wij overleggen nu steeds met de PTT. Maar ik heb weinig hoop. De PTT heeft gedreigd dat ze de post niet meer zal afleveren als we niet gaan."

Volgens de PTT gaat het hier om een latere middel. „We moeten ons aan de wetgeving houden. Als er blijkt dat er veel vernield wordt, dan gaan we de bussen beter beveiligen," aldus de heer Bloot, hoofd bestellingen en briefpost. Volgens Bloot is nog niet besloten wanneer de centrale bussen er komen. „Maar ze

Inmiddels heeft de Stadspost van Amsterdam zich bereid verklaard om de post bij het PTT-kantoor op te halen en het aan de bewoners uit te delen. Volgens Bloor is dat niet meer dan een publiciteits-stunt. „Zij mogen dat gewoon niet doen omdat wij het monopolie van de verzorging van briefpost hebben,” aldus Bloor.

n splitsen

Twoe doden bij ongeval op werf

**Casa Ro
Rembra
plein**

AMSTERDAM - Vries gaat een Cana op het Rembrandtdam. Het amnuss gereest in het Kroon, boven het rant Finoced. In ges en eigena bevinden zich 1 dium, bevestigde ruiters Caracoe. Deze Cana, Rose van het gelijken lein aan de Oude wal dat in Oede de. Bij deze aan men dertien me In de oude Cu remians allerlei kuikend toegeli rust de bedoel we vestiging de planta te vied

VNO dreigt: computers bij korte werkweek

werkweek
(Van onze Haagse redactie)
EEN HAAGSE - De afbakening
beloofde de werkgevers tot volledige
automatisering, wanneer zij vast-
houden aan de sture en de afge-
meerde arbeidsloosheid tot 25 uur moet
worden verkort. Dit heeft voorzitter
van Lede van de werkgroeporganisatie
VNO staken op grond van zijn
aanhoudelijke perconferentie.
Volgens Van Leeuwen worden vooral
kleinere bedrijven (80% van het
aantal ondernemingen) juist inder-
daad dan (men vermenen) in een en-
de, positieve, gebouwen.

ADVERTENTIE

**BEN
EVEN NAAR
FEBO**

FEBO dagvers,
da's zeker (w)eten!

EKZ in verzet tegen

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM - Het Emma Kinderziekenhuis zal zich met hand en tand inzetten tegen opsluiting. De directie van het ziekenhuis vandaag een staatssecretaris Van Reijden van volksgesondheid vandaag een brief gestuurd waarin nog eens alle argumenten op een rij worden gezet dat het kinderziekenhuis een unieke plaats inneemt in de Nederlandse gezondheidszorg en daarom als eenheid moet kunnen voortbestaan.

Dat voortbestaan is in gevaar gekomen doordat het ziekenhuis de huidige behuizing aan de Nieuwlandse straat moet verlaten vanwege de slechte bouwconditie staat. Bij de verhuizing - het EKZ ook een aantal van de huidige 180 bedden verliest.

Het licht trekt het kinderziekenhuis in zijn geheel in bij één van de twee Amsterdamse academische ziekenhuizen, het VU-ziekenhuis of het AMC, maar over de keuze tussen die twee is men intern nog verdeeld. Gerichte Amsterdam, provincie Noord-Holland en de staatssecretaris.

Stickers voor bussen van openbaar vervoer

Bakkers: nu rust rond broodprijs

EEN VROUWELIJK NAAKT

Bronzen beeld ontvreemd. Dat is de kop van een kort berichtje in huis-aan-huis-blad de Echo van 8 februari 1989. Het gaat om het beeldje dat sinds 1965 voor de ingang van het Rivierenhuis stond. Op de ochtend van 1 februari bleek dat het beeldje van de sokkel was gehaald en meegenomen. Op de oproep om contact op te nemen met kapper Tromp voor meer informatie kwam geen enkele reactie.

Het bronzen beeld was gemaakt door kunstenaar Henk Dannenburg. Architect Schipper had het gezien in zijn atelier aan de Zomerdijkstraat. 'Het leek voor de hand te liggen om bij de keuze van een kunstvoorwerp het vrouwelijk element te doen prevaleren', schrijft de architect. De gemeente betaalt de 8000 gulden die de beeldhouwer vraagt, de aannemer sponsort het voetstuk.

Bij koperdiefstal gaat het tegenwoordig vaak om het materiaal. Maar in dit geval denkt de architect dat het beeldje op bestelling is gestolen. Gelukkig heeft de dochter van de inmiddels overleden kunstenaar het originele gipsen beeld nog. Daarvan wordt in 1993 een nieuw bronzen afgietsel gemaakt, dat voor de zekerheid een veiligere plek krijgt in de entreehal.

GEEN TRIPPELENDE KINDERVOETJES

Er is bij de bewoners veel onduidelijkheid over de plannen van de ACOB voor het Rivierenhuis. Ze richten een bewonerscommissie op en organiseren op 13 februari 1990 een bewonersbijeenkomst in het wijkopbouworgaan aan de Rijnstraat. Voorzitter Jan Heeringa werkte tot zijn pensioen bij het Gemeentelijk Woningbedrijf. Die ervaring kan hij nu goed gebruiken voor het Rivierenhuis.

De ACOB wil een deel van de kleine tweekamerwoningen samenvoegen tot grotere appartementen. Maar veel bewoners zien dat niet zitten. 'De flat is gehorig, dus wij hadden geen behoefte aan trippelende kindervoetjes of harde radio's', zegt secretaris Jacqueline Kam in een interview met het bewonersblad van de ACOB.

Er volgt twee jaar van plannen maken waarbij de bewonerscommissie iets beter wordt betrokken. Via een enquête kunnen bewoners hun wensen doorgeven. Het architectenbureau ASP dat plannen maakt voor een mogelijke renovatie heeft zelfs al een maquette in de etalage gezet. Dat leidt tot 'indianenverhalen', zoals ACOB-directeur Bakker het noemt. Want er is nog niets besloten. Wel worden vanaf 1991 vrijkomende woningen tijdelijk verhuurd als voorbereiding op de renovatie.

TE DUUR

Plotseling stopt de ACOB het overleg met de bewonerscommissie. En van uitstel komt afstel. Een subsidie vanuit het Rijk gaat niet door en dus wordt de renovatie veel te duur. Wel komt er groot onderhoud: dakvernieuwing, nieuwe kozijnen aan de tuinzijde, er wordt geschilderd en de entree opgeknapt. Op een bewonersavond in oktober 1992 worden de nieuwe plannen toegelicht. Bewoners grijpen dit aan om te klagen. Er komen veel opmerkingen over ontbrekende huisregels, vragen over vloerbedekking en klachten over piepende cv-leidingen.

MET HET HUIS OUD GEWORDEN

De onrust en onzekerheid leidt tot meer verhuizingen. Veel oudere bewoners wilden niet in de troep zitten. Er komen jongere bewoners voor in de plaats, waardoor de samenstelling van de bewoners in het Rivierenhuis levendiger is geworden. Johanna Stenvert, de secretaris van stichting De Schans, is er blij mee, vertelt ze in 1990 in een interview: 'Op dit moment wonen hier heel wat mensen die de zeventig zijn gepasseerd. Niet alleen vrouwen, maar ook mannen. We zijn als het ware met het huis oud geworden. (...) Daarom vind ik het zo fijn, dat er intussen jonge, werkende mensen zijn bijgekomen. Anders werd het hier net een bejaardenhuis.'

*'Daarom vind ik
het zo fijn, dat er
intussen jonge,
werkende mensen
zijn bijgekomen.
Anders werd
het hier net een
bejaardenhuis.'*

Massaal en
fantasieloos of
een uniek, hoek-
vormig gebouw?

MOOI OF LELIJK?

De meningen over het uiterlijk van het Rivierenhuis lopen uiteen en zijn door de jaren heen veranderd.

FANTASIELOOS

'Een fors en degelijk flatgebouw.' Zo noemde de auteur het Rivierenhuis in 1964 in een uitgebreid artikel in het tijdschrift van de gemeente 'Amsterdam Werkt'. De ACOB schrijft in het jaarverslag over 1965 over 'dit mooie gebouw op één der fraaiste punten van Amsterdam'. Maar dertig jaar later staat in hun jubileumboek: 'Het is een typisch voorbeeld van een flatgebouw uit de zestiger jaren: massaal, fantasieloos, vandalismegevoelig.'

BIJZONDER

Karin Dorrepaal van DOOR architecten – het bureau dat het ontwerp maakte voor de laatste renovatie – vindt dat je niet kunt spreken van mooi of lelijk. 'Architect Schipper heeft goed gebruikgemaakt van de plek', zegt ze. 'En er is veel rekening gehouden met de bewoners. Het zijn compacte woningen met veel daglicht. De ramen lopen bijna van muur tot muur.' Ze vindt het gebouw bijzonder omdat de woningen van de ene vleugel aan een galerij liggen en de andere vleugel een binnengang heeft met woningen aan twee kanten. Ook wijst ze op de kenmerkende V-vormige kolommen bij de hoofdingang. 'Ik vind het echt een uniek gebouw met aansprekende architectuur, dat goed staat op deze plek.'

Compacte woningen met veel daglicht

De V-vormige kolommen aan de President Kennedylaan

**'HET WAS NET
OF DE HOND
VAN DE BUURMAN
IN MIJN KAMER ZAT'**

Suze Meijer-Crost

BEWONER 2006-2022

Suze Meijer-Crost (100) heeft zestien jaar in het Rivierenhuis gewoond. Toen ze hoorde van de renovatie, besloot ze dat niet af te wachten. Met veel plezier woont ze nu in een vergelijkbaar appartement in Amstelveen.

WAAROM BENT U IN HET RIVIERENHUIS GAAN WONEN?

Ik was al 81 en woonde op drie-hoog, zonder lift in de Vechtstraat. Mijn dochters zeiden dat ik beter niet kon wachten tot ik halsoverkop zou moeten verhuizen als ik de trap niet meer op kan. Maar een woning op de begane grond wilde ik niet, dat is altijd zo donker en vochtig. Daarom ging ik met een van mijn dochters, een schoonzoon en een kleindochter kijken naar een woning op de tweede verdieping in het Rivierenhuis. We keken elkaar aan en knikten: dit was helemaal goed, vooral vanwege het mooie uitzicht op de tuin. Traplopen kan ik trouwens nog steeds prima.

HAD U CONTACT MET ANDERE BEWONERS?

Waar ik ook ben, ik maak altijd heel makkelijk contact. Toen ik er kwam wonen, waren er nog een paar mensen uit het onderwijs. Daar waren de flats oorspronkelijk voor gebouwd. Ik heb ook in de bewonerscommissie gezeten. Wij hebben ervoor gezorgd dat er in de hal een bankje kwam, waar mensen even kunnen zitten als ze op de taxi wachten. In 2015 kregen we een prijs van het Eigen Haard Fonds. Daardoor hangen er prachtige foto's van Nederlandse rivieren bij de lifthallen. Bewoonster Adriana Schuurman heeft er een paar gemaakt.

'In de woning boven mij zat een wietplantage!'

HOE WAS HET OM IN HET RIVIERENHUIS TE WONEN?

De woningen waren vreselijk gehorig. Tegenover mij woonde een man met een hond. Als die blafte, was het net of hij midden in mijn kamer zat. De buurman naast

me draaide soms keiharde muziek. Maar toen ik er naartoe ging en vroeg of het wat zachter kon, deed hij dat meteen. Je kunt dat het beste vriendelijk vragen. Op een keer was er een vreselijke lekkage. Ik dacht dat het van de wasmachine van de bovenburen kwam. Toen ik daar aanbelde en op de deur bonkte, deed niemand open. Kort daarna stroomde het water langs de ramen. Toen heb ik 112 gebeld. De politie heeft de deur opengebroken en toen bleek dat daar een wietplantage zat!

WAT BELEEFDE U NOG MEER IN HET RIVIERENHUIS?

Mijn overbuurman had zijn elektrische kachel via een verlengsnoer aangesloten op een stopcontact in de gang. Hij heeft ook een keer ons boekenkastje in het trappenhuis in de fik gestoken en het glas in een tussendeur stuk geschopt. Dat ging niet meer, hij is toen naar een plek met begeleid wonen gegaan. Een andere bewoner heeft een keer brand gesticht in de fietsenberging. Er kwam allemaal roet in mijn woning. Ik had het ook ingeademd en moest voor controle naar het ziekenhuis, maar het viel mee. De gordijnen en de vloerbedekking waren zwart. Dat is door de verzekering vergoed.

WAAROM BENT U WEGGEGAAN?

Toen bekend werd dat Eigen Haard het Rivierenhuis ging renoveren, vonden mijn dochters het beter dat ik zou verhuizen. Ik heb niet gewacht tot ik een urgentie kreeg. Wel jammer dat ik daardoor geen verhuiskostenvergoeding heb gekregen. Ik had gehoopt op een beetje coulance vanwege mijn hoge leeftijd. Ik woon nu fijn in Amstelveen. Nog steeds ga ik elke woensdagochtend zwemmen in het De Mirandabad. En soms ga ik ook nog koffiedrinken in het Huis van de Wijk in de Rijnstraat. Het is daar heel gezellig, ik word er nog steeds als gast verwelkomd.

5de OOG R G

project ooit...

5

voor

na

Tijdens een
informatiemarkt krijgen
bewoners uitleg over de
renovatieplannen

© Foppe Schut

Het Rivierenhuis is inmiddels zestig jaar oud. Na de grondige renovatie en verduurzaming in 2024 en 2025 zijn de woningen weer als nieuw. Dit enorme project heeft een lange aanloop en voor de bewoners zijn de gevolgen groot.

In 2011 vindt Eigen Haard dat er 'iets' moet gebeuren met het Rivierenhuis. Het gebouw komt op de projectenlijst. Dat betekent de start van een onderzoek naar manieren om dat 'iets' concreter te maken. Er wordt nagedacht over verschillende opties voor vernieuwing.

EEN OPEN VRAAG

Er is een idee om het pand over te dragen aan Lieven de Key. Deze woningcorporatie is gespecialiseerd in woningen voor woonstarters en daarvoor zijn de kleine woningen in het Rivierenhuis heel geschikt. In ruil zou Eigen Haard ergens anders grotere woningen overnemen. Dit plan gaat niet door en dus vraagt Eigen Haard in 2019 aan drie bouwcombinaties om een plan te maken voor renovatie en verduurzaming. De keuze valt op bouwbedrijf Hemubo dat samenwerkt met DOOR architecten. Architect Karin Dorrepaal vindt het bijzonder dat het een open vraag was. 'Eigen Haard vroeg ons om mee te denken over hun ambities voor hergebruik van materialen, duurzame energie en samenwerking. Daarbij konden wij echt onze creativiteit gebruiken. We wilden isoleren én met zorg omgaan met de architectuur en de geschiedenis van het gebouw. Je kunt wel een hele duurzame installatie maken, maar als je niet goed isoleert, stook je nog steeds voor de mussen.'

INTENSIEVE TIJD

De bewonerscommissie praat uitgebreid mee over de plannen. 'Het was een intensieve tijd', zegt voorzitter Paul Speekenbrink: 'Gelukkig kregen we begeleiding van stichting !WOON. Dat is belangrijk, want voor ons als bewoners was het allemaal nieuw. Bij de keuze van de bouwcombinatie hadden wij een van de zeven stemmen. Dat was wel mooi. We hebben met ze meegedacht over de plannen. Ook zijn we meegegaan naar de gemeente om te pleiten voor toestemming om zonneschermen bij de ramen te mogen plaatsen. We zijn blij dat dat is gelukt.'

ZO DUURZAAM MOGELIJK

Uiteindelijk ligt er een uitgebreid renovatieplan voor het Rivierenhuis. In september 2023 besluit de directie van Eigen Haard om het inderdaad te gaan doen. Het is het grootste en duurste project ooit. Maar ook het project met de meeste besparing op CO2-uitstoot. Projectontwikkelaar bij Eigen Haard Fred Springintveld: 'We zijn lang bezig geweest met de voorbereidingen om dit gebouw zo duurzaam mogelijk te maken. Het is nu helemaal aardgasvrij. Op het dak staan zonnepanelen en de verwarming gaat via een collectieve luchtwarmtepomp. De woningen krijgen energielabel A+.'

STEENSTRIPS

Het Rivierenhuis is een orde 2-pand. Dat betekent dat het geen monument is maar volgens de gemeente wel hoge architectonische kwaliteit heeft. Dan mag je bij een renovatie niet zomaar iets aan het uiterlijk van het gebouw veranderen. Om de woningen goed te isoleren is een hele dikke isolatielaag nodig. Plaats je dat aan de binnenkant dan zou het de woningen een stuk kleiner maken. Na uitgebreid onderzoek is een andere oplossing gevonden: isolatie aan de buitenkant en afdekken met minerale steenstrips. Deze zien er vrijwel hetzelfde uit als de oorspronkelijke geglazuurde bakstenen. De commissie omgevingskwaliteit van de gemeente buigt zich over een voorbeeld en gaat akkoord.

ALL-ELECTRIC

De woningen in het Rivierenhuis hadden centrale verwarming die werd aangestuurd vanuit een centraal stookhuis. Huismeester Van As zorgde in de beginjaren dat dit systeem goed bleef draaien. Nu zijn alle woningen gasloos. Op het dak liggen zonnepanelen die energie opwekken voor de gezamenlijke luchtwarmtepomp. Er zijn voorbereidingen gedaan om in de toekomst nog meer zonnepanelen te plaatsen. De veel beter geïsoleerde woningen hebben nu vloerverwarming en mensen koken elektrisch. De cv-leidingen in de hoek van de kamer zijn verdwenen. Dat scheelt ook in de geluidsoverlast, waarover vanaf het begin is geklaagd.

NIET SLOPEN MAAR OOGSTEN

De renovatie is circulair gedaan. 'Dat betekent dat we sloopmateriaal scheiden en zo veel mogelijk opnieuw gebruiken', vertelt Fred. 'Het nieuwe materiaal is duurzaam en komt zo veel mogelijk van natuurlijke bronnen. In totaal stoten we 1,5 miljoen kilo CO₂ minder uit dan normaal bij zo'n grote renovatie. Die besparing is evenveel als de uitstoot van een gezin over een periode van 74 jaar.' Karin vult aan: 'Niet slopen, maar oogsten, is onze visie. Wastafels en toiletputten zijn bijvoorbeeld heel zorgvuldig weggehaald, schoongemaakt en teruggeplaatst.'

WEGGAAN OF BLIJVEN?

In de periode voor de renovatie zijn woningen die vrijkwamen tijdelijk verhuurd. In totaal zijn er 213 bewoners met een vast contract. Zij mogen kiezen: met voorrang verhuizen naar een andere woning of na de renovatie terug naar hun eigen huis. Sommige mensen kunnen niet terug naar hun eigen woning omdat die een andere bestemming krijgt. Zij kunnen eventueel doorschuiven naar een andere woning in het Rivierenhuis.

Bewoners die naar hun eigen woning willen terugkeren, kunnen aangeven welke veranderingen ze in hun woning willen. Bijvoorbeeld een open keuken of een muur tussen de woon- en slaapkamer. Ze moeten dan wel tijdens de verbouwing naar een wisselwoning. Dat kan voor een groot deel in het Rivierenhuis zelf, want de renovatie gebeurt in verschillende fasen.

**Bewoners bekijken
voor het eerst
hun gerenoveerde
woning**

Het is een hele puzzel om voor iedereen een goede oplossing te vinden. Bewonersbegeleider Marc Essenberg: 'Sommige bewoners willen per se blijven. Anderen zijn blij met hun stadsvernieuwingsurgentie zodat ze ergens anders kunnen gaan wonen. Er zijn ook mensen die rondkijken, maar geen woning vinden die ze bevalt. Zij kiezen er dan toch voor om terug te keren. Er zijn ook bewoners die wat extra hulp kunnen gebruiken en verhuizen naar een woning die beter bij ze past. En sommigen wonen zo fijn in hun wisselwoning dat ze daar uiteindelijk toch willen blijven.'

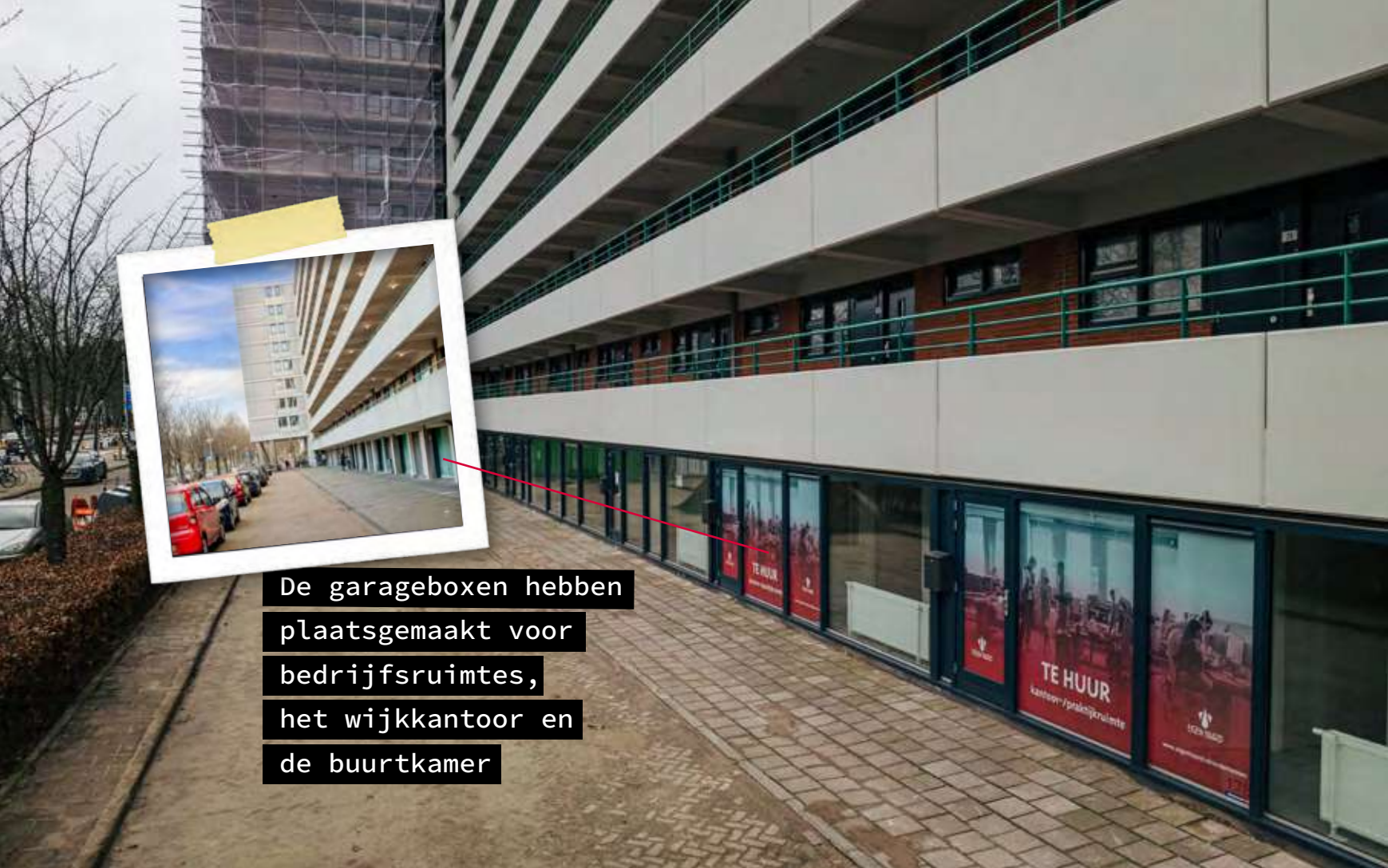
WONINGEN EN BEDRIJVEN OP DE BEGANE GROND

Onder in het Rivierenhuis waren garages en fietsenstallingen. Vooral 's avonds voelde het rondom het gebouw niet prettig. Nu is dat anders. Karin Dorrepaal: 'We hebben lang zitten puzzelen op de begane grond. De garages aan de President Kennedylaan zijn omgebouwd tot bedrijfsruimtes. Hier zit ook het wijkkantoor van Eigen Haard en een Buurtkamer van Dynamo. Er is daar ook een nieuwe fietsenstalling met ramen naar de straatkant. Dat is veiliger en overzichtelijker.'

De 24 kleine studentenwoningen zijn omgebouwd tot bergingen. Maar er zijn in totaal 22 nieuwe woningen bijgekomen. Aan de Mirandalaan zijn de garages omgebouwd tot woningen en aan de tuinkant zijn extra woningen aangebouwd. Deze middeldure huurwoningen hebben twee verdiepingen en zijn bestemd voor mensen met een middeninkomen, bijvoorbeeld uit het onderwijs. Die aangebouwde woningen zijn gemaakt van duurzaam materiaal. Ze zijn demontabel en daarmee dus circulair. Er zijn na de renovatie bijna evenveel woningen als in het begin.

*De collectieve
luchtwarmtepomp
wordt op het dak
geplaatst*

De garageboxen hebben
plaatsgemaakt voor
bedrijfsruimtes,
het wijkkantoor en
de buurtkamer

De houten draaideur is geliefd bij bewoners.
Hij is verplaatst naar een zij-ingang.

**'OP DE BEGANE GROND
IS NU OOK EEN NIEUWE**

FIETSENSTALLING

**MET RAMEN NAAR
DE STRAATKANT.**

**DAT IS VEILIGER EN
OVERZICHTELIJKER.'**

**'IN DE WISSELWONING
HOORDE IK DE
POLITIESIRENES
LOEIEN'**

Pascal Verbeek

BEWONER VANAF 1996

Pascal Verbeek (48) was 19 jaar toen hij een woning kreeg in het Rivierenhuis. Hoewel hij even heeft getwijfeld, koos hij er toch voor om na de renovatie terug te keren. Alleen als hij de staatsloterij wint, gaat hij weg.

WAAROM BEN JE IN HET RIVIERENHUIS GAAN WONEN?

Mijn moeder had me ingeschreven bij een paar woningcorporaties. Omdat de regels gingen veranderen, had ik nog een laatste kans om daarmee een woning te krijgen. Ik ben opgegroeid in De Pijp en wou graag in dit deel van de stad blijven.

Ik werkte toen bij de marechaussee en woonde op Soestdijk. De eerste woning die ik hier kon bezichtigen, was in de andere vleugel. Die woning was erg vies en de binnengang vond ik niks, net een ziekenhuis. Later kreeg ik deze woning aangeboden aan de galerij. Zelf kon ik toen niet weg van mijn werk. Mijn moeder is gaan kijken en die zei dat ik het moest doen.

HEB JE HIER AL DIE TIJD ALLEEN GEWOOND?

Mijn vriendin Patricia kwam snel nadat we elkaar hadden leren kennen bij me wonen. We hebben hier elf jaar samengewoond. Het is een kleine woning, maar dat ging toch goed. Helaas werd zij ziek, ze kreeg kanker en is op haar dertigste overleden. Vlak daarvoor zijn we nog getrouwd. Van mij hoefde dat niet zo nodig, maar zij wilde dat heel erg graag.

'Het was hier een zootje toen iedereen aan het verhuizen was.'

VAN PASEN TOT KERST 2024 ZAT JE IN EEN WISSELWONING. HOE WAS DAT?

De wisselwoning was op zich prima. Het was wel een beetje behelpen, maar erg fijn dat ik in hetzelfde gebouw kon blijven. Ik heb veel oude spullen weggedaan. Het was hier een zootje toen iedereen aan het verhuizen was.

Zelf heb ik mijn afval netjes op dinsdagavond bij de containers gezet. Ik leek wel gek! Anderen hebben het gewoon voor de deur neergeknald. Het was niet echt handig dat ze geen containerbakken hadden geregeld. Van de werkzaamheden had ik niet veel last. Maar aan de kant van mijn wisselwoning zit het politiebureau. Ik hoorde de hele nacht sirenes. Ik ben blij dat ik weer terug ben in mijn eigen woning.

WAT IS ER VERANDERD IN JE WONING?

Ik heb gekozen voor een muur in plaats van de schuifdeuren. Zo kun je je slaapkamer een beetje afgescheiden houden. De isolatie is veel beter. Vroeger voelde je de tocht van de balkondeur naar de voordeur. Ook geluids-overlast van burens is nu verleden tijd. Hierboven woonde een stel dat vaak ruzie had, daar had ik wel last van. Soms hoorde ik 's nachts ook een baby huilen, dan had je geen idee waar het vandaan kwam. De zonwering is wel lekker, want mijn woning ligt de hele dag pal op de zon. Mijn berging is nu ook op dezelfde verdieping, dat is wel handig. Ik heb er van alles ingepropt. Dat moet ik nog uitsorteren. Ik ben ook blij dat de badkamer nu helemaal betegeld is. Je kon ventileren wat je wou, maar het bleef vochtig. De nieuwe indeling is beter. Nu staat de wasmachine niet meer zo dicht bij de douche, mijn oude was helemaal weggeroest.

BLIJF JE HIER VOORLOPIG WONEN?

Ja, ik woon hier heel relaxed. In deze buurt ken ik veel mensen en de winkels en mijn stamkroeg zijn vlakbij. Tegenwoordig werk ik bij de NS bij tickets en service op het Centraal Station. Met de Noord-Zuidlijn ben je daar zo. De woning is als nieuw, maar het blijft wel klein. Van mij hadden ze ook twee woningen mogen samenvoegen. Alleen als ik de staatsloterij win, dan ben ik weg.

THUIS

in het Rivierenhuis

Voorjaar 2026 zijn alle werkzaamheden aan het Rivierenhuis klaar. De bestaande woningen zijn als nieuw en ook de extra nieuwbouwwoningen zijn opgeleverd. De entree ziet er weer piekfijn uit. Maar om je echt thuis te voelen in het Rivierenhuis is meer nodig. Onder de naam 'Samen Thuis in het Rivierenhuis' werkt Eigen Haard met andere organisaties aan een prettige woonomgeving.

Bewoners van het Rivierenhuis kunnen vanwege de renovatie met voorrang naar een andere plek verhuizen. Maar ze kunnen ook tijdelijk naar een wisselwoning en dan terug naar hun eigen gerenoveerde woning. Ongeveer honderd mensen kiezen daarvoor. Dat is bijna een derde, in vergelijking met andere renovatieprojecten een heel hoge score.

NIEUWE BUREN

De rest van de woningen in het Rivierenhuis is beschikbaar voor nieuwe huurders. De eerste mensen verhuizen al in januari 2025 naar een woning aan de galerijkant. Een grotere groep krijgt begin 2026 de sleutel van een woning aan de zwembadkant. Een deel van de woningen is voor jongeren, die een tijdelijk huurcontract krijgen. Zo wordt de leeftijdsopbouw in de flat wat gevarieerder. Als laatste zijn de huurders van nieuwe middenhuurwoningen aan de beurt. De woningen zijn populair. Er zijn veel reacties op de advertenties op WoningNet en er komen veel mensen naar de kijkdagen.

Het is eigenlijk een woonwijk in één gebouw.

Dan kunnen ze woningen zien en vragen stellen aan medewerkers van Eigen Haard. Er zijn verschillende varianten te huur: met open keuken, met schuifdeur, aan de tuinkant en aan de straatkant. Sommigen twijfelen niet en zien meteen al voor zich waar ze hun bed en bank gaan zetten. Anderen lopen een paar keer heen en weer tussen de woningen aan de voor- en de achterkant.

Deze verhuur van een groot aantal woningen wordt gecoördineerd door Samir Essayah. 'Binnen 24 uur moeten kandidaten doorgeven of ze een van de woningen inderdaad willen. Een dag later kunnen ze dan via WoningNet hun voorkeur aangeven voor een of meer woningen. En dan wordt het duimen want je plaats op de ranglijst bepaalt of je de woning van je voorkeur krijgt. Er zijn trouwens ook mensen die niet eens komen kijken, die weten al dat ze elke woning goed vinden.'

NET EEN DORP

In het Rivierenhuis wonen na de renovatie meer dan driehonderd mensen. 'Het is eigenlijk een woonwijk in één gebouw', zegt Arina Dijkma, ontwikkelaar woonconcepten bij Eigen Haard. 'Na alle wisselingen willen we graag dat de bewoners een gemeenschap gaan vormen. Dat je de burens minstens van gezicht kent. Dat je de sleutel afgeeft bij bekenden die in de buurt wonen. En dat je een signaal geeft als je denkt dat iemand hulp kan gebruiken.'

Zoiets ontstaat niet vanzelf. Daarom is Eigen Haard al voor de start van de renovatie begonnen met een netwerk van organisaties die actief zijn in deze buurt, zoals HVO-Querido, Dynamo, Buurtteam en stadsdeel Zuid. 'Op een startbijeenkomst hebben we al die organisaties geïnformeerd en betrokken. Zodat zij vanuit hun eigen expertise bewoners kunnen ondersteunen. Want bij zo'n renovatie kun je allerlei situaties tegenkomen, zoals bewoners met schulden, laaggeletterdheid, eenzaamheid of andere vormen van kwetsbaarheid. De start van ons netwerk van sociaal-maatschappelijke samenwerkingspartners maakte het mogelijk om snel te schakelen als dat nodig was.'

Dat je de burens minstens van gezicht kent.

BUURTKAMER

Die samenwerking is een blijvertje. Een mooi voorbeeld daarvan is de buurtkamer van welzijnsorganisatie Dynamo die een plek heeft gekregen onder in het gebouw. Deze flexibel ingerichte ruimte is in mei 2025 feestelijk geopend. Bewoners uit het Rivierenhuis én uit de rest van de Rivierenbuurt kunnen hier van alles doen: samen eten, sporten of muziek maken. Spelletjes doen met elkaar of met je (klein)kinderen bij de spelinloop.

‘Bij Dynamo gaan we uit van de kracht van de mensen in de buurt’, vertelt Lonneke van de Wetering van Dynamo. ‘We stimuleren bewoners om zélf met ideeën te komen en dingen te organiseren. Vanuit Dynamo bieden we hulp, maar alleen als het nodig is. Want als bewoners het zelf doen, geeft dat veel meer voldoening en betrokkenheid. Sinds de opening zijn al diverse nieuwe activiteiten ontstaan, zoals een Silent Book Club, open jamsessies en een wandelgroep.’

*We stimuleren
mensen om
zélft met ideeën
te komen.*

De feestelijke opening van
de nieuwe buurtkamer »

BEGELEID WONEN

Een deel van de woningen in het Rivierenhuis is bedoeld voor mensen die onder begeleiding zo zelfstandig mogelijk wonen. Dit is al jaren zo in dertien woningen verspreid door het hele gebouw. HVO-Querido zorgt voor de begeleiding van deze mensen met een psychische kwetsbaarheid. Dat gebeurt vanuit het Judith van Swethuis, dat vlak naast het Rivierenhuis staat. Ook deze bewoners gaan bijna allemaal via een wisselwoning terug naar hun vertrouwde plek. Evert Bod van HVO-Querido: ‘Voor deze mensen is een renovatie soms extra stressvol. Daarom hebben wij gezorgd voor extra ondersteuning.’

Na de renovatie zijn er in het Rivierenhuis nog meer woningen voor mensen die in meer of mindere mate hulp nodig hebben bij zelfstandig wonen. Deze liggen bij elkaar aan een gang op de 2e en 3e verdieping aan de kant van de De Mirandalaan. Daar zijn 42 woningen voor cliënten die zelfstandig wonen en begeleiding bij het wonen krijgen van HVO-Querido. Ook zijn daar twee woningen die HVO-Querido gebruikt als kantoor en huiskamer. Evert Bod: ‘Zo kunnen we de woonbegeleiding

**Soms is er een klein
zetje nodig om met
elkaar in contact
te komen.**

makkelijker organiseren. Het helpt deze mensen als ze goed weten wie hun burens zijn. De begeleiders stimuleren ze om samen dingen te gaan doen. Dat brengt stabiliteit in hun leven. We proberen nabijheid te creëren tussen onze cliënten. Soms is er een klein zetje nodig om met elkaar in contact te komen. We zijn er trouwens ook voor de andere bewoners van het Rivierenhuis, als dat nodig is.’

**'VOOR DEZE MENSEN IS
EEN RENOVATIE SOMS
EXTRA STRESSVOL.**

**DAAROM HEBBEN WIJ
GEZORGD VOOR EXTRA
ONDERSTEUNING.'**

Iedereen was tegelijk
aan het verhuizen
en je kwam elkaar
voortdurend tegen

BETEKENIS VOOR DE BUURT

Naast de nieuwe buurtkamer zit een wijkkantoor van Eigen Haard. Dat is de uitvalsbasis voor de wijkbeheerders. De andere nieuwe bedrijfsruimtes zijn voor maatschappelijke organisaties of sociale ondernemers die iets betekenen voor de buurt. 'We zoeken naar ondernemers en organisatie die passen bij ons woonconcept Samen Thuis in het Rivierenhuis', zegt Arina. 'Maar het zijn vooral de bewoners zelf die er samen iets van gaan maken.'

'De renovatie was van invloed op het contact tussen de bewoners', vertelt Paul Speekenbrink van de bewonerscommissie. 'Het bracht ons dichterbij elkaar. Iedereen was tegelijk aan het verhuizen en je kwam elkaar voortdurend tegen. Er was onderling begrip en soms hielp men elkaar. Dat is een beetje zo gebleven na de renovatie. Maar er zijn ook veel burens vertrokken en dat is soms jammer. Ik hoop dat er nieuwe bewoners voor in plaats komen die zich willen inzetten voor de leefbaarheid en een goed contact met burens.'

Het zijn vooral de bewoners zelf die er samen iets van gaan maken.

© Foppe Schut

**Tina Lookman,
Paul Speekenbrink
en Suze Meijer-Crost**

De bewonerscommissie (Tina Lookman, Paul Speekenbrink en Suze Meijer-Crost) won in 2015 het Eigen Haard Fonds. Ze kregen geld voor grote foto's van rivieren in de lifthallen.

**'HET LIJKT WEL
ALSOF IK EEN
NIEUWBOUW-
WONING HEB'**

Annemarie Spaans

BEWONER VANAF 2025

Als kind speelde Annemarie Spaans (77) op het lege terrein waar nu het Rivierenhuis staat.

Nu woont ze er in een gerenoveerde woning met prachtig uitzicht over de stad.

WAAROM BEN JE IN HET RIVIERENHUIS GAAN WONEN?

Ik woonde verderop in de Rivierenbuurt op de derde verdieping. Een fijne lichte woning, maar steeds die trappen op werd lastig. Al twee jaar keek ik op Woning-Net, maar ik zag bijna nooit iets geschikts. Afgelopen zomer zag ik een advertentie voor deze woning, maar ik twijfelde want hij is wel klein. Ik ben met een vriendin in het gebouw gaan kijken. We gluurden vanaf de galerij naar binnen, maar kregen niet echt een goede indruk van de hele woning. Daarna ben ik nog een paar keer teruggegaan en ik mocht bij een van de bewoners binnenkijken. Dat viel me erg mee, dus toen besloot ik te reageren.

HOE GING HET DAARNA VERDER?

De dag voordat de reactietermijn sloot, was ik heel zenuwachtig. Want toen ik had besloten te reageren, wou ik de woning ook écht hebben. Middernacht stond ik nog steeds op de eerste plaats. Ik kreeg meteen een uitnodiging voor de bezichtiging. We liepen met veel mensen door de woning. Ik voelde me een beetje beschaamd want ik wist dat ik bovenaan stond. Nadat ik had laten weten dat ik de woning zou nemen, moest ik nog allerlei paperassen invullen en uploaden. Dankzij de lift kom ik in aanmerking voor de regeling Van Hoog naar Laag. Dat betekent dat ik dezelfde huur hou als in mijn oude woning. Dat is heel fijn.

'Het huis lijkt gegroeid nu ik het heb ingericht.'

HOE BEVALT DE NIEUWE WONING?

De renovatie is met veel zorg gedaan. Ik heb er veel over gelezen op internet. Het is heel interessant dat ze het

duurzaam hebben gedaan, bijvoorbeeld met tussenmuren met vlas erin. De woning is goed geïsoleerd, ook voor geluid. Het is hier kleiner dan mijn vorige woning, dus ik moest veel wegdoen. Maar uiteindelijk past alles erin. Het valt me zelfs mee: het huis lijkt gegroeid nu ik het heb ingericht. Het grote balkon voelt echt als een extra ruimte. Ik hou van klussen en moest veel zagen om sommige meubels passend te maken. Dat kon mooi op het balkon. Ook de badkamer is geweldig. Het lijkt wel de badkamer van een hotel: heel groot, alles nieuw, geen schimmel en geen beschadigingen.

WAT VIND JE VAN HET GEBOUW?

Het uitzicht is echt geweldig. Aan de achterkant kijk ik over het groen. Vanuit de keuken zie ik de wolkenkrabber aan het Victorieplein en daarachter nog veel meer torens. Ik ben nog aan het puzzelen welke dat allemaal zijn. Toen ik verhuisde was de renovatie nog niet klaar. De entree begon zich steeds meer te ontfouwen. Ik ontdekte dat er op de verdiepingen allemaal gigantische fotoposters van rivieren zijn. Die ben ik laatst allemaal gaan bekijken.

HOE VERLIEP DE VERHUIZING?

Ik was heel gretig en daarom ben ik eigenlijk te snel verhuisd. Ik wilde erin! De berging was mijn redding. Daar heb ik stellingkasten gemaakt voor de verhuisdozen die ik nog moest uitzoeken. Het was wel schrikken toen ik hoorde dat ik de berging weer moest leegruimen omdat het kozijn nog moest worden vervangen. Maar de mensen van Hemubo hebben me daarbij goed geholpen. Ik heb al snel de buurtkamer onder in het gebouw ontdekt. Toen ik nog aan het klussen was, ging ik er vaak koffiedrinken. En ik nodigde mijn helpers uit om daar op dinsdag met mij te eten. Dat was wel zo gemakkelijk en een leuke kennismaking met de nieuwe omgeving.

COLOFON

Dit boekje is een uitgave van
Eigen Haard ter ere van de grote
renovatie en verduurzaming van
het Rivierenhuis.

VORMGEVING:

Bureau KGO

TEKST:

Christine van Eerd

EINDREDACTIE:

Wim de Waard, Diana Minnaert
Tisha Eetgerink, Daan van der Horst

BEELD:

Omslag: Stadsarchief Amsterdam
(J.M. Arsath Ro'is)
P. 5: AVIODROME Lelystad
P. 6, 7, 8, 9, 15, 30: Beeldbank Stadsarchief
Amsterdam
P. 16, 24, 34, 40, 48, 52, 56, 59: Henk Leenaers
P. 18, 37: Stadsarchief Amsterdam,
archief Jaap Schipper
P. 22: Nationaal Archief
P. 23: Eye Filmmuseum, Op de Hollandse Tour
P. 39, 42, 46: Eigen Haard
P. 45: Hemubo
P. 60: Jan Peeterse voor De Arbeiderspers
(DPG Media B.V.)

DATUM:

Juni 2026

UITGAVE:

© Eigen Haard 2026
Alle rechten voorbehouden
Gratis uitgave, niet bestemd voor verkoop

BRONNEN

Het verhaal over de geschiedenis van het Rivierenhuis is gebaseerd op onderzoek in het Stadsarchief Amsterdam. Daar worden de archieven bewaard van Stichting De Schans (1277), Eigen Haard en de ACOB (30477), architect Jaap Schipper (30299), de Gemeentelijke Woningdienst (5293) en de Dienst Volkshuisvesting (30080). Veel informatie kwam uit gesprekken met (ex)medewerkers en bewoners. Uit krantenartikelen die zijn te vinden via de zoekmachine Delpher. Uit het gedenkboek 'Een historische moment-opname' voor het 90-jarig bestaan van de ACOB (1905-1995).

DANKWOORD

Veel dank aan iedereen die heeft meegewerkt aan dit boek.

In het bijzonder aan alle (oud)bewoners.

Zwemmen in het
Mirandabad

EEN GEBOUW VOL MET VERHALEN

Het Rivierenhuis aan de President Kennedylaan is duurzaam gerenoveerd. Dat was ingrijpend voor bewoners en uitdagend voor Eigen Haard. Nu alles achter de rug is, kijken we vooruit naar een mooie toekomst voor dit gebouw van ruim zestig jaar oud. Lees de verhalen over Thuis in het Rivierenhuis: gisteren, vandaag én morgen.

- 1955** EERSTE PLANNEN
- 1961** EERSTE PAAL
- 1964** EERSTE WONINGEN KLAAR
- 1965** ALLE WONINGEN KLAAR (22-9-1965 OPLEVERINGSFEEST)
- 1993** GROOT ONDERHOUD
- 2011** NADENKEN OVER RENOVATIE
- 2024** START RENOVATIE EN VERDUURZAMING
- 2025** AFRONDING RENOVATIE EN VERDUURZAMING
- 2026** ALLE WONINGEN KLAAR (17-6-2026 OPLEVERINGSFEEST)